

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma / kasvatus- ja perhetyö

Virpi Kärkäs

NUORTEN TARPEISTA LÄHTEVÄ NUORISOTALOTOIMINTA INKEROISISSA

Opinnäytetyö 2011

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma / kasvatus- ja perhetyö

KÄRKÄS, VIRPI

Opinnäytetyö

Työn ohjaaja

Toimeksiantaja

Maaliskuu 2011

Avainsanat

Nuorten tarpeista lähtevä nuorisotalotoiminta Inkeroisissa

46 sivua + 1 liitesivu

Ari Vesanen, lehtori

Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut

haastattelututkimus, nuorisotyö, nuoret, toiminta

Opinnäytetyössä selvitetään, millaista nuorisotalotoimintaa Inkeröiden nuorisotalolla käyvät 3. - 6.-luokkalaiset toivovat. Tavoitteena oli kehittää tälle ikäryhmälle suunnattua toimintaa enemmän kävijöiden toiveita ja tarpeita vastaavaksi.

Teoreettisessa viitekehyksessä hahmotetaan nuorisopolitiikkaa ja nuorisotyötä sekä valtion roolia niiden ohjaamisessa, varhaisnuoruuden kehitystehtäviä, nuorisotyön yleisiä tehtäviä sekä nuorisotyön oppimisympäristöjä. Lisäksi kuvataan Kouvolan kaupungin nuorisopalveluja ja nuorisotyön kehittymistä Suomessa.

Tutkimus oli kvalitatiivinen, ja tiedonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Haastateltavia nuoria oli kahdeksan, kuusi poikaa ja kaksi tyttöä. Haastattelut toteutettiin parihaastatteluina ja tallennettiin nauhurilla. Kaikki haastateltavat nuoret ovat nuorisotalon vakituisia kävijöitä.

Tutkimus osoitti, että haastatellut nuoret ovat tyytyväisiä nuorisotalon nykyiseen toimintaan. Kehittämistoiveina nuoret mainitsivat yhteisten kilpailu- ja pelitapahtumien säännöllisen järjestämisen.

Nuorisotalolla kävijöiden sukupuoli- ja ikäjakauma ei ole tasainen. Jatkossa on syytä kehittää toimintaa niin, että kummatkin sukupuolet ja kaikki ikäryhmät erilaisine tarpeineen huomioidaan. Näin luodaan edellytykset monipuoliselle toiminnalle, jossa on mukana tyttöjä ja poikia kaikista ikäryhmistä.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences / Social care

KÄRKÄS, VIRPI

Youth Centre Activities Based on the Needs of The Youth in
Inkeroinen

Bachelor's Thesis

46 pages + 1 appendix page

Supervisor

Ari Vesanen, Senior Lecturer

Commissioned by

Youth Services of The City of Kouvola

March 2011

Keywords

interview study, youth work, youth, activities

The aim of the study was both to find out what kind of activities are required by third to sixth graders who visit the youth centre and to develop activities meant for this age group so that they would better correspond to the wishes and needs of the youth. The theoretical frame of reference outlines youth policies and youth work as well as the role of the state in guiding them. The development tasks of early youth, the general goals of youth work as well as its learning environments are also described. Moreover, the youth services of the city of Kouvola and the evolution of youth work in Finland are depicted.

The study was qualitative, and information was gathered by thematic interviews. There were eight interviewees, six boys and two girls, all regulars of the youth centre. The method of pair interviews was applied and the interviews were recorded on tape.

The study revealed that the youths interviewed were satisfied with the present youth centre activities. They pointed out that joint competitions and games should be organized on a regular basis.

The age and sex distribution of those who visit the youth centre is not even. In the future, the activities ought to be improved so that both sexes and all age groups with their different needs could be considered. This will create prerequisites for versatile activities designed for girls and boys from all age groups.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	1
2	NUORISOTYÖN OHJAUS JA TOTEUTTAMINEN	1
	2.1 Valtion nuorisotyö ja -politiikka	2
	2.2 Kuntien nuorisotyö ja -politiikka	2
	2.3 Kouvolan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2010 - 2012	3
3	KUNNALLISEN NUORISOTYÖN KEHITTYMINEN	4
4	VARHAISNUORUUDEN SOSIAALINEN KEHITYS	6
	4.1 Koulu alkaa	7
	4.2 Tyynä myrskyn edellä	8
	4.3 Murrosiän kynnyksellä	10
5	NUORISOTYÖN TEHTÄVÄT	11
	5.1 Sosialisatiofunktio	12
	5.2 Personalisatiofunktio	12
	5.3 Kompensaatiofunktio	13
	5.4 Resursointi- ja allokontifunktio	13
	5.5 Nuorisotyön funktioiden jakautuminen	14
6	NUORISOTYÖN OPPIMISYMPÄRISTÖT	15
	6.1 Oppimisympäristön kasvatustavoite	16
	6.2 Oppimisympäristön rakenteelliset tekijät	16
	6.2.1 Kohderyhmä	17
	6.2.2 Sosiaalimuoto	17
	6.2.3 Organisointimuoto	17
	6.2.4 Tila	18
	6.3 Oppimisympäristön pedagoginen menetelmä	18
7	LASTEN JA NUORTEN KUULEMINEN JA OSALLISTAMINEN NUORISOTYÖSSÄ	19

8	KOUVOLAN NUORISOPALVELUT	20
8.1	Perusnuorisotyö	20
8.1.1	Nuorisotalotoiminta	20
8.1.2	Harrastekerhotoiminta	22
8.1.3	Verkkonuorisotyö	22
8.1.4	Nuorisotyö koulussa	23
8.2	Erytispalvelut	23
8.3	Tiedotus ja vaikuttaminen	23
8.4	OTE Nuorten työpajat	24
9	AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA	24
9.1	Nuorisotyön auditointi- ja itsearviointimalli	24
9.2	Helsingin kyselytutkimus	26
9.3	Kouvolan nuorisokysely	27
9.4	Nuorisobarometri	28
10	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	30
10.1	Tutkimuksen tarkoitus	30
10.2	Tutkimusmenetelmä	30
10.3	Haastattelujen suunnittelu ja toteuttaminen	32
11	TULOKSET	34
11.1	Aukioloajat	34
11.2	Kaverisuhteet nuorisotalolla	35
11.3	Toiminta nuorisotalolla	36
11.4	Tilat ja välineet	38
11.5	Ohjaajat nuorisotalolla	38
11.6	Nuorisotalon säännöt	39
12	POHDINTA	40
	LÄHTEET	44
	LIITTEET	
Liite 1.	3. - 6.-luokkalaisten ryhmähaastattelu Inkeröisten nuorisotalolla	

1 JOHDANTO

Kouvolan kaupungin nuorisopalvelujen perusnuorisotyö järjestää nuorisotalotoimintaa 12 toimipisteessä eri puolilla kaupunkia. Toimintaa järjestetään kahdelle eri ikäryhmälle: 3. - 6.-luokkalaisille ja 7.-luokkalaisista 17-vuotiaille. Tutkimukseni keskittyy Inkeröisten nuorisotalon 3. - 6.-luokkalaisille suunnattuun toimintaan. Tarkoitukseni on antaa palvelun käyttäjille tilaisuus saada äänensä kuuluviin ja päästä siten vaikuttamaan nuorisotalon toimintaan ja sen kehittämiseen. Näin on mahdollista tehdä nuorisotalosta entistä enemmän kävijöidensä näköinen ja mielekästä toimintaa tarjoava vapaa-ajan viettopaikka.

Nuorisotalotoiminta on nuorten vapaa-ajan tukemista. Nuoriso-ohjaaja toimii talollaan innostajana ja toimintaan motivoijana, mutta toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen on usein varsin ohjaajakeskeistä. Ohjaajat saattavat suunnitella esimerkiksi syyskauden toimintarunon valmiiksi ennen toiminnan alkamista, joten nuoret eivät pääse vaikuttamaan omilla mielipiteillään toiminnan suunnitteluun. Nuoret ovat kuitenkin itse parhaita asiantuntijoita siinä, millaiseen toimintaan he haluavat osallistua. Heillä on myös kykyä ottaa vastuuta toiminnasta ikävuosiensa mukaan, kunhan päävastuu on aina ohjaajalla.

Ylä-asteikäisten nuorisotaloilla kävijöiden mielipiteitä nuorisotalotoiminnasta on tutkittu paljon ja mielipiteitä kysellään vuosittain osana valtakunnallista Nuorisobarometri-tutkimusta. Nuorempi ikäluokka on jäänyt paljon vähemmälle tutkimiselle ja tästä johtuen valitsin tutkimuksen kohteeksi juuri tämän nuoremman ikäryhmän. Inkeröisten nuorisotalon valitsin tutkimuskohteeksi siksi, että siellä on jo vuosia järjestetty toimintaa tälle ikäryhmälle ja kuukausittaiset kävijämäärät ovat Kouvolan nuorisotalojen korkeimpia.

2 NUORISOTYÖN OHJAUS JA TOTEUTTAMINEN

Nuorisopalveluista säädetään uudessa nuorisolaissa (NL), joka astui voimaan 27.1.2006. Nuorisolain tarkoituksena on nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen, nuorten aktiivisen kansalaisuuden ja nuorten sosiaalisen vahvistamisen tukeminen sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen. Lähtökohtina tavoitteiden toteuttamisessa ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuuri-

suus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. (NL 72/2006,1. §.)

Tässä laissa nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita. Aktiivisella kansalaisuudella tarkoitetaan nuorten tavoitteellista toimintaa yhteiskunnassa ja sosiaalisella vahvistamisella nuorille suunnattuja toimenpiteitä, joiden tarkoitus on parantaa elämäntaitoja ja ehkäistä syrjäytymistä. Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten ajankäyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä, nuorten sosiaalista vahvistamista nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista ja sukupolvien välistä vuorovaikutusta. Nuorisopolitiikalla tarkoitetaan nuorten kasvu- ja elinolojen parantamista. (NL 2. §.)

2.1 Valtion nuorisotyö ja -politiikka

Opetusministeriö vastaa nuorisotyön ja -politiikan yleisestä kehittämisestä. Valtion aluehallintoviranomaisina nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevissa asioissa toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Opetusministeriöllä on vastuu valtakunnan tasolla nuorisopolitiikan yhteensovittamisesta, aluetasolla vastuu on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla. (NL 2. §.)

Joka neljäs vuosi valtioneuvosto hyväksyy nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman, joka sisältää valtakunnalliset nuorisopolitiikan tavoitteet ja suuntaviivat läänien ja kuntien nuorisopoliittiselle ohjelmatyölle. Opetusministeriö valmistelee nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, työministeriön, ympäristöministeriön sekä tarvittaessa myös muiden nuorten kannalta keskeisten ministeriöiden kanssa. (NL 4. §.)

2.2 Kuntien nuorisotyö ja -politiikka

Nuorisolain mukaan nuorisotyö ja nuorisopolitiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat, nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt. Palveluja voidaan tuottaa myös kuntien yhteistyönä. (NL 7. §.)

Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimitilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tukeminen, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa muut

toimintamuodot, jotka sopivat paikallisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin. Nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä paikallisten viranomaisten kanssa sekä yhteistyönä nuorten, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa. (NL 7. §.)

Nuorisotyö on luonteeltaan ennaltaehkäisevää toimintaa, ja se pyrkii tavoittamaan kaikki nuoret pitämällä toimintoihin osallistumisen kynnyksen mahdollisimman matalana. Tähän pyritään tilojen ja palveluiden helpon lähestyttävyyden ja toimintojen maksuttomuuden tai nimellisten maksujen avulla. Nuorisotyöhön sijoitetut resurssit tuottavat säästöjä korjaavan toiminnan puolella esimerkiksi sosiaalitoimen menoissa. Nuorisotyö on peruspalvelua, jota vastuullinen kunta ylläpitää, tukee ja kehittää. Nuorisotilat ja ammattitaitoiset nuoriso-ohjaajat luovat pysyvyyttä ja mahdollisuuden kehittää nuorisotyötä.

Perusnuorisotyötä tekevät kunnan nuoriso-ohjaajat. Kuntien nuorisotyötä täydentävät seurakuntien nuorisotyö sekä kunnan tukemien nuorisoalan järjestöjen ja ryhmien nuorisotyö. Nuorisotyön yhteistyökenttään kuuluvat myös muut toimijat, kuten kuntien kulttuuri-, liikunta-, sosiaali- ja terveystoimi, koulut ja poliisi. Nuoriso-ohjaajilta nuorisotyön laaja yhteistyökenttä vaatii ammatillista osaamista ja asiantuntemusta.

Lapset ja nuoret tarvitsevat elämänsä rakentamiseen turvallisen kasvu ympäristön sekä aikuisen tukea ja läsnäoloa. Nuoriso-ohjaaja työskentelee nuorten kanssa heidän vapaa-ajallaan. Nuorisotyössä kontaktit nuoreen ovat usein epävirallisia ja syntyvät nuoren toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Epämuodolliset kontaktit mahdollistavat nuoriso-ohjaajien arkisen ja välittömän suhtautumisen nuoriin. Epämuodollisesta kontaktista huolimatta nuorisotyöntekijä on ammattilainen, jolla on ammatillisesti ja kokemukseen kautta osaava ote toimia lasten ja nuorten parissa. Kasvun haasteista selvittää paremmin, kun kasvua on pitkäjänteisesti tukemassa osaavia aikuisia ja tarjolla on mielekästä toimintaa.

2.3 Kouvolan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2010 - 2012

Uusi lastensuojelulaki velvoittaa kuntia laatimaan suunnitelman lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisestä sekä lastensuojelupalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä. Lain tavoitteena on lastensuojelun painopisteen siirtyminen ennaltaehkäisyyn, varhaiseen tukeen ja avohuoltoon. Lastensuojelu koskee kaikkia viranomaisia. Ensisijai-

nen vastuu lapsen hyvinvoinnista ja kehityksestä on lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla. Lasten ja nuorten kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheen tarvitsemaa apua riittävän varhain sekä tarvittaessa ohjattava lapsi ja perhe lastensuojelun piiriin. (Kouvolan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2010 – 2012, 3.)

Kouvolassa lastensuojelulain edellyttämä suunnitelma on nimetty lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaksi ja se sisältää myös nuorisolain mukaisen lapsi- ja nuorisopolitiittisen ohjelman. Kouvolassa suunnitelma on rajattu lastensuojelulain mukaisiin ikäryhmiin eli alle 21-vuotiaisiin, vaikka nuorisolaki ulottuu 28-vuotiaisiin saakka. Suunnitelma on laadittu kaupungin eri toimialojen yhteistyönä ja se koskee kaikkia toimialoja ja palvelusektoreita. (Kouvolan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2010 – 2012, 3.)

Suunnitelmassa on lasten ja nuorten hyvinvointia ja elinoloja Kouvolassa kuvaavia tietoja sekä kuvaus lasten ja nuorten palveluista ja niiden toimivuudesta. Lisäksi suunnitelmassa on tarkasteltu lain edellyttämällä tavalla lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun voimavaroja, lastensuojelun tarvetta, lastensuojelun palvelujärjestelmää sekä lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun kehittämistä. (Kouvolan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2010 – 2012, 3.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman strategiset päämäärät ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen väheneminen, lasten ja nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistuminen, turvalliset kasvuolot ja palveluiden laadun, vaikuttavuuden ja saatavuuden paraneminen. (Kouvolan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2010 – 2012, 3.)

3 KUNNALLISEN NUORISOTYÖN KEHITTYMINEN

Nuorten kerääntyminen suurina joukkoina julkisille paikoille aikaansa viettämään herätti yleistä keskustelua etenkin suurissa kaupungeissa sotavuosien jälkeen. Nuorison vapaa-aikakysymys nähtiin yhteiskunnan sisäisen järjestyksen ongelmana ja nuorison vapaa-ajan vietosta tuli sosiaalinen kysymys, joka piti hoitaa jollakin tavoin, jotta yhteiskuntajärjestys ei vaarantuisi nuorison epäsosiaalisen käytöksen takia. (Vesikansa 1988, 20.)

Nuorisotilat olivat Vesikansan mukaan eräänlainen patenttilääke nuorison nousua vastaan. Kielteinen suhtautuminen nuorten näkyvään kokoontumiseen ja nuorten omat vaatimukset nuorisotiloista olivat keskeisimpiä tekijöitä, jotka saivat poliittiset päättäjät myöntämään varoja kuntien avoimeen nuorisotoimintaan. Kehitystä vauhditti lehdistön kirjoittelu nuorten toimetttömyydestä ja väkivallasta. Näiden tekijöiden seurauksena Suomeen muotoutui 1950-luvulla uusi sosiaalinen instituutio, josta on käytetty useita eri nimityksiä kuten nuorisokahvila, avointen ovien kerho tai avoin kerhotoiminta. (Vesikansa 1988, 31.)

Ensimmäinen kunnallinen avointen ovien kerho Suomessa oli Helsinkiin 1957 perustettu Haka-kerho. Haka-kerho saavutti suuren suosion nuorten keskuudessa. Helsinkiin tehtiin opintomatkoja eri puolilta Suomea ja uusi instituutio levisi ratkaisuna häiriötä aiheuttavan nuorisonosan vapaa-ajanvieron hoitamiseksi. (Vesikansa 1988, 31.)

Kuntien perustamien avointen ovien kerhojen esikuvia olivat Norjassa ja Ruotsissa 1950-luvun alussa perustetut nuorisokahvilat. Esikuvansa skandinaavinen avoin nuorisotoiminta sai amerikkalaisesta settlementiliikkeestä. Kerhojen toimintaperiaatteena oli itsehallinnon sekä nuorten demokraattisten vaikutusmahdollisuuksien korostaminen. (Kemppinen 2000, 41.)

Käsitykset siitä, millaista toiminnan tulisi olla, olivat epämääräisiä. Puhuttiin vapaan oleskelun tiloista, joihin tuleminen tuli olla helppoa ja joissa sai olla vapaasti ilman tekemisen tai osallistumisen pakkoa. Toiminta käynnistyi yleensä vaatimattomin voimavaroin. Kellaritila, pingispöytä ja vaatimatonta korvausta saava ohjaaja riittivät kunnalliseen nuorisotilatoimintaan. (Vesikansa 1988, 33.)

Kerhojen toimintaperiaatteissa korostettiin itsehallinnollisuutta ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia kasvatuksena demokratiaan. Pyrkimyksenä oli myös tarjota epäpoliittinen ja neutraali vaihtoehto poliittisille ja valtiojohtoisille nuorisojärjestöille. Kunnalliset avointen ovien kerhot tai nuorisotalot nähtiin palveluna, joka voi tyydyttää myös poliittisiin nuorisojärjestöihin kuulumattomien nuorten tarpeita. Alun perin häiriötä tuottavien nuorten keräämiseksi tarkoitettu toimintamuoto sai tehtävän yleisen vapaa-ajanpalvelun tuottajana. Nuorisotalotoiminta on tullut hyväksytyksi yhtenä kuntien nuorille järjestämänä peruspalveluna. (Vesikansa 1988, 40.)

Kunnallisen nuorisotyön kolme keskeisintä muotoa ovat avoimien ovien toiminta, työpajatoiminta ja erityisnuorisotyö. Neljäntenä toimintatyypinä voidaan pitää yhteiskunnan muutoksen ja nuorten tarpeiden mukaan räätälöityjä uusia toimintamuotoja. (Silvennoinen 2001, 23.) Kouvolan nuorisopalveluissa Silvennoisen mainitsemia uusia toimintamuotoja ovat esimerkiksi nuorisotyö kouluissa, etsivä nuorisotyö ja verkkonuorisotyö.

Kempin (2000, 41.) määrittelyn mukaan avoimien ovien nuorisotoiminta tarkoittaa nuorisotoimintaa, johon kaikilla nuorilla on mahdollisuus tulla mukaan. Kerhotoiminta on osa avointen ovien toimintaa. Kerhot muodostetaan yleensä nuorten toiveiden mukaisesti, esimerkkeinä sählykerho, musiikkikerho ja kokkikerho. Avoimien ovien toimintaa järjestetään yleensä nuorisotalossa tai -tilassa, mutta sitä voidaan myös järjestää jossakin muussa tilassa. Tavoitteena on pitää toimintaan mukaan tuleminen kynnys mahdollisimman matalana. Avoimien ovien toiminnan käsite on täsmentynyt Kempin määritelmästä. Kyse on ryhmässä tapahtuvasta, vapaaehtoisuuteen perustuvasta toiminnasta ja tekemisestä, jolla vahvistetaan nuoren elämänhallintaa ja tuetaan häntä elämässä eteenpäin. (Kylmäkoski 2008, 394 - 395.)

Merja Kylmäkosken mukaan avointen ovien toiminnan käsite ei enää kuvaa osuvasti nuorisotiloilla tehtävää työtä. Ilmaisuuksien vanhentunut ja käsitteenä korvautumassa tilatyön käsitteellä, joka on sisällöltään tarkemmin määritelty ja kuvaa paremmin nuorisotiloilla tehtävää työtä. Käsitteellä nuorisotilatyö painotetaan nuoren elämänhallinnan tukemista ja sitä kautta nuoren ja tilatyöntekijän kohtaamisen kokonaisvaltaista luonnetta. Käsitteessä korostuu myös nuorisotyön luonne tavoitteellisena toimintana sekä sen yhteisökasvatuksellisuus ja vuorovaikutuksellisuus. (Kylmäkoski 2008, 394 - 395.)

Tässä opinnäytetyössä käytän avoimien ovien toiminnasta Kouvolan nuorisopalveluissa käytettävää nimitystä nuorisotalotoiminta. Kouvolan nuorisopalvelujen perusnuorisotyö tarjoaa nuorisotalotoimintaa kahdelle eri ikäryhmälle 3. - 6.-luokkalaisille ja 7.-luokkalaisista 17-vuotiaille.

4 VARHAISNUORUUDEN SOSIAALINEN KEHITYS

Lapsen kasvun ja kehityksen tunteminen auttaa aikuista ymmärtämään lasta ja tämän toimintaa. Kasvun ja kehityksen tunteminen myös auttaa erottamaan, milloin on kyse

kasvuun normaalisti kuuluvista asioista ja milloin asioista, joihin lapsi tarvitsee erityisesti vanhempien tukea tai mahdollisesti ammattiapua. Ymmärtävä aikuinen hahmottaa selkeämmin, milloin lapsi tarvitsee ohjausta ja rajoja. (Jarnasto & Sinervo 1998, 20.)

Jokainen ihminen on yksilö, mutta hänen kehityksessään on mahdollista hahmottaa tietyt lainalaisuudet. Yksilön kehitystapahtumia on mahdollista ymmärtää suhteuttamalla ne näihin yleisiin lainalaisuuksiin. Lapset voivat omassa kehitysrytmisään ja kehitystavassaan poiketa suurestikin toisistaan. Koulun ja murrosiän alkaminen eri vaiheineen sujuvat lapsilla eri tavalla. Lapsilla on oma rytmensä eri kehitysalueilla. Tunne-elämän, sosiaalisten taitojen ja valmiuksien, älyllisen tason sekä tiedonkäsittelytapojen kehittyminen etenevät kunkin lapsen omassa tahdissa muodostaen yksilöllisen kehitysprofiilin. (Jarnasto & Sinervo 1998, 20.)

Ala-asteella luodaan perusta tuleville kouluvuosille ja murrosiän kehitykselle. Jarnasto ja Sinervo (1998, 29) jakavat ala-asteikäisen lapsen kehityksen kolmeen toisistaan erottuvaan kasvun vaiheeseen. Nämä vaiheet ovat: koulu alkaa, tyyntä myrskyn edellä ja murrosiän kynnyksellä.

4.1 Koulu alkaa

Kouluikäinen lapsi kasvaa nopeasti ja eikä oikein tunne oman kehonsa mittoja. Kehonhallinta voi olla vaikeaa ja lapsi liikkuu ja toimii usein epävarmasti. Lapsi loukkaantuu helposti moitteista. Hän tarvitsee kannustusta, vaikka aikuisesta voikin tuntua, ettei aihetta siihen ole. (Jarnasto & Sinervo 1998, 29 - 30.)

Lapsi innostuu helposti kaikesta uudesta toiminnasta, mutta myös kyllästyy helposti. Lapsi kaipaa liikuntaa ja toimintaa purkaakseen energiaansa. Siksi rauhallisen puuhailun välissä on hyvä leikkiä vauhdikkaita leikkejä ja liikkua. Tämänikäinen lapsi on kiinnostunut piirtämisestä, askartelusta, muovailusta ja ongelmanratkaisukykyä kehittävästä peleistä. (Jarnasto & Sinervo 1998, 31.)

Lapsi itsenäistyy ja alkaa irrottautua vanhemmistaan. Hän etsii rajojaan ja kokeilee, mitä mistäkin käyttäytymisestä seuraa. Asialliset, yhdessä pohditut ja perustellut rajat ovat tarpeen. Itsenäistymiseen ja irrottautumiseen liittyy uhmaa, sillä lapsi on välillä iso ja välillä pieni, välillä itsenäinen ja välillä avuton. Lapsi on lapsuuden ja kou-

luikäisyyden rajalla eikä tiedä, kummalla puolella olisi. Aikuisten tuki, hyväksyntä ja rohkaisu vakuuttavat lapselle, että hän selviää. (Jarnasto & Sinervo 1998, 32.)

Lapsen vahva usko aikuisiin alkaa horjua. Hän huomaa, että aikuiset eivät olekaan kaiken tietäviä ja erehtymättömiä. Lapsi uskoo olevansa oikeassa ja tietävänsä enemmän kuin aikuiset. Lapsipsykologiassa Piaget nimittää tätä lapsen henkiseksi itserakkaudeksi. Lasten henkinen itserakkaus näkyy heidän moraalissaan. Säännöt on sisäistetty, mutta ohjeista poiketaan jatkuvasti ja ollaan tottelemattomia. Sääntöjä noudatetaan pikemminkin rangaistuksen pelosta kuin kunnioituksesta. Lapsen on helpompi noudattaa sopimuksia ja sääntöjä, jos hän kokee, että häntä on kuultu ja että hänen mielipiteistään on välitetty. Pelkoon ja rangaistukseen perustuva totteleminen ei rohkaise lasta pohtimaan sitä, mikä on oikeaa ja mikä väärää. (Jarnasto & Sinervo 1998, 35.)

Sosiaalisessa kehityksessä on vilkas vaihe. Ystävät ovat tärkeitä vaikka riitoja esiintyykin. Tytöt ja pojat tulevat vielä mainiosti toimeen keskenään. Lapsi on vielä minäkeskeinen, mutta omat kokemukset ja aikuisen esimerkki auttavat löytämään tasapainon itsen ja toisten välille. (Jarnasto & Sinervo 1998, 35 - 36.)

Kouluiän alkaessa lapsen ajattelu muuttuu realistisemmaksi. Hänen minänsä rajat selkiytyvät, mikä mahdollistaa sosiaalisuuteen kasvamisen. Lapsi ymmärtää, että muut ajattelevat eri tavalla kuin hän. (Jarnasto & Sinervo 1998, 39.)

4.2 Tyyntä myrskyn edellä

Ikävuodet 8 - 10 ovat välivaihe kouluikää edeltävän, ensimmäisellä luokalla jatkuneen itsenäistymiskauden ja murrosiän välillä. Vuosia voidaan kutsua ”onnellisiksi vuosiksi”, sillä lapsi on fyysisesti ja psyykkisesti tasapainoinen, lastentaudit on sairastettu eikä lapsi enää vaadi jatkuvaa hoitoa ja huolenpitoa. Lapsi on sopeutunut koululaisen elämään. (Jarnasto & Sinervo 1998, 39.)

Lapsi etsii uudenlaista yhteyttä vanhempiinsa. Nyt lapsen kanssa kannattaa keskustella, sillä lapset arvostavat aikuista, joka ottaa heidänkin mielipiteensä huomioon. (Jarnasto & Sinervo 1998, 43.)

Poika tarvitsee sekä äidin arvostusta että isän tukea poikana olemiselleen. Poikana olemiseen ja omassa sukupuoleessa lujittumiseen kuuluvat painiskelu ja nahistelu sekä hyvien ja pahojen väliset taistelut piholla ja metsiköissä. Ne auttavat tunnistamaan ja hallitsemaan omia aggressioita. Pojat ottavat toisistaan mittaa nyrkkeillen ja painien. Näin tutustutaan omiin voimiin ja vertaillaan niitä toisiin. Ketterä ja vahva kaveri saa helposti suosikin aseman. (Sinkkonen 2010, 68; Jarnasto & Sinervo 1998, 40.)

Lapset tarvitsevat sekä heihin lämpimästi suhtautuvia, samaa ja eri sukupuolta olevia aikuisia että molempia sukupuolia edustavia kavereita. Latenssi-iässä tytöt muodostavat keskenään tiiviitä ystävyys-suhteita, joissa opitaan sosiaalisten suhteiden luomista ja ylläpitämistä. Tunteet voivat kuohua voimakkaastikin, kun uskoudutaan ja rakastetaan, vihataan ja loukkaannutaan, murjotetaan ja sovitaan riidat. Myöhemmissä seurustelusuhteissa näillä taidoilla on suuri merkitys. Nyrkkien sijaan tytöt käyttävät sanoja. He osaavat tunnistaa toisen herkän alueen ja suuntaavat sanansa osuvasti juuri siihen. Tämäkin on ihmissuhteiden perustan syntymistä, sillä toisen tunteiden vaihtaminen on empatian edellytys. (Sinkkonen 2010, 68; Jarnasto & Sinervo 1998, 40.)

Kouluikäiselle lapselle kaverit ovat tärkeitä. Hyväksytyksi tuleminen on vahva ja kaverit ovat tärkeimmällä sijalla aikuisen jäädessä taka-alalle. Lapsen itsetunnolle on merkittävää se, kuinka hän selviytyy ikätovereidensa kanssa. Liittyessään voimakkaasti kavereihinsa lapsi alkaa irtaantua perheestään. Hän siirtyy aikuisten vallasta kavereiden valtaan ja etsii kaveripiirin turvin uutta itsenäisyyttä omissa asioissaan. ”Kaikki muutkin saavat” on usein kuultu väittämä. (Jarnasto & Sinervo 1998, 43 - 44.)

Ryhmässä toimiminen on ajankohtaista ja erilaiset tyttö- ja poikakerhot ovat suosittuja samoin kuin harrastukset, joissa voi kokea me-henkeä. Lapsi tarvitsee tukea ja mahdollisuuden solmia palkitsevia ystävyys-suhteita. Lapsi peilaa itseänsä ystävyys-suhteidensa kautta ja löytää näin vastauksen kysymykseensä millainen hän on. Erilaiset harrastukset ja kavereiden kanssa toimiminen kehittävät lapsen sosiaalisia taitoja. (Jarnasto & Sinervo 1998, 43.)

Nuorisotalo tarjoaa turvallisen ja valvotun paikan harjoitella itsenäistymistä ja kavereiden luomista. Paikalla on aina luotettava aikuinen, joka auttaa lapsia luomaan kontakteja toisiinsa ja joka auttaa myös mahdollisesti syntyvien konfliktien selvittämisessä. Nuorisotalo tarjoaa myös hyvät tilat ja välineet vapaa-ajan viettämiseen kavereiden kanssa. Jokaisessa kodissa ei ole riittävästi tilaa lasten kavereille tai vanhemmat

eivät halua lastensa keräävän kotiin suurta kaverijoukkoa ilman valvontaa vanhempien ollessa vielä töissä.

Nuoriso-ohjaaja voi toimia kodin ulkopuolisena kuuntelevana, hyväksyvänä ja ymmärtävänä aikuisena tukien lasta. Yksikin turvallinen aikuiskontakti voi auttaa lasta selviämään. Nuoriso-ohjaaja voi olla tärkeä luottoaikuinen silloin, kun kotona ei kyetä tukemaan riittävästi lapsen ja nuoren kehitystä. Nuorisotalolla nuoriso-ohjaaja voi tukea nuoren kehitystä ja toimia tärkeänä aikuisen mallina etenkin vanhemmistaan vierantuneille ja liiaksi toverisuuntautuneille nuorille.

4.3 Murrosiän kynnyksellä

Varhaismurrosikä alkaa tytöillä keskimäärin 9 - 12-vuotiaana ja pojilla vuotta, paria myöhemmin. Kehitysrytmi vaihtelee erittäin paljon tässä iässä. (Jarnasto & Sinervo 1998, 50.)

Lapsi alkaa yhä enemmän irtaantua vanhemmista ja kodista. Hän ei halua enää lähteä vanhempien mukaan kyläilemään tai mökille ilman kavereitaan vaan valitsee mieluummin viikonloppu- tai kesäleirin. Lapsi tarvitsee ikätovereidensa kanssa vietettyä aikaa ja kokee heihin voimakasta yhteenkuuluvaisuutta. Ryhmä luo omat norminsa, joihin mukaudutaan pukeutumalla ja käyttäytymällä samoin. (Jarnasto & Sinervo 1998, 50.)

Varhaisnuoruudessa koettu kiusaaminen tai joukon ulkopuoliseksi jääminen voi olla vammauttavaa, sillä nuorella on samaan aikaan suuria paineita ja kehittymättömät psyykkiset rakenteet paineiden kestämiseen ja niistä selviämiseen. (Sinkkonen 2010, 57.)

Sinkkosen mukaan pikkulapsen yleisönä olivat vanhemmat, jotka ihastelivat hänen uusia taitojaan ja kehuivat niitä. Varhaisnuoren yleisönä ovat vanhempien asemesta kaverit. Kaikki asiat vaatteista mielipiteisiin käyvät läpi ikätoverien testin, tärkeintä on kelvata kavereille. (Sinkkonen 2010, 57.)

Uhmaikä ja murrosikä ovat Sinkkosen mukaan monessa suhteessa samankaltaisia. Uuteen ja tuntemattomaan heittäytymisen pelko, etenemisen hitaus ja tarve päästä tavoitteeneseen heti ilman vaivalloista psyykkistä työtä ovat tyypillisiä sekä uhmaiälle että

murrosiälle. Monet vaativat ja samaan ajankohtaan osuvat kehitystehtävät voivat johdattaa tunnepurkauksiin ja kontrollin menettämiseen. Tunnepurkaukset ovat seurausta vaikeasti ratkaistavasta ristiriidasta kahden voimakkaan ja keskenään vastakkaisen pyrkimyksen välillä. Uhmaiässä lapsi ailahtelee vauvaiän huolettomuuden ja leikkii omatoimisuuden välillä. Murrosiässä hän kaipaa latenssi-ikänsä turvallisuuteen äidin ja isän läheisyydessä, mutta haluaa toisaalta päästä irti aikuisten holhouksesta ja olla heistä riippumaton. (Sinkkonen 2010, 54.)

Nuoruusikä on toinen mahdollisuus, vaikka sitä usein pidetään voimia koettelevana ja vaikeana ikäkautena. Jos nuorella on aikaisemmassa kehityksessään ollut vaikeuksia, joita hän ei ole onnistunut ratkaisemaan, voi hän nyt kohdata nuo asiat uudella kypsemmällä tavalla. Kasvuvaiheesta toiseen siirtyminen ei ole helppoa. On hyvästeltävä lapsuus ja katsottava tulevaisuuteen. Lapsi tekee surutyötä irtautuessaan entisestä minästään eikä vielä tiedä, millainen hänestä on tulossa. (Jarnasto & Sinervo 1998, 58.)

5 NUORISOTYÖN TEHTÄVÄT

Uudistettuun nuorisolakiin (NL72/2006) sisällytetty näkemys on yksi tapa jäsentää nuorisotyön tehtävät. Nuorisolaki säätelee sitovasti vain osaa nuorisotyön toimialasta ja nuorisopolitiikasta. Voimakkaimmin laki ja sitä täydentävä asetus nuorisotyöstä ja -politiikasta (103/2006) säätelevät nuorisotyön valtionhallintoa, nuorisopolitiikan kehittämistä ja yhteensovittamista, kunnallista nuorisotyötä ja järjestöjen valtionavustuksia. (Nieminen 2008, 22.)

Nuorisolain ja yksittäisten nuorisotyötä tekevien organisaatioiden omia tarkoituksia palvelevien määritelmien lisäksi tarvitaan nuorisotyön tehtävien laaja-alaisia kuvauksia, jotka lainsäädäntöä kattavammin määrittelevät nuorisotyön kokonaisuuden ja mahdollistavat sen tehtäviä koskevan järjestelmällisen pohdinnan. Nuorisotyön tehtäviä erittelemällä voidaan paikantaa nuorisotyön asema yhteiskunnassa ja ihmisen elämäntilanteissa sekä jäsentää nuorisotyön muotoja, menetelmiä ja käytäntöjä. (Nieminen 2008, 22 - 23.)

Juha Nieminen erottaa nuorisotyön historiaan kohdistuneen tutkimustyönsä perusteella suomalaiselle nuorisotyölle neljä erilaista tehtävää eli funktiota. Funktio käsitettä käytettäessä hän tarkoittaa yksittäisestä nuorisotyötä tekevän organisaation pyrkimykset ylittävää ja yksittäisestä toimijasta riippumatonta nuorisotyön yleistä tehtävää.

Nuorisotyön neljä yleistä funktiota ovat: socialisaatiofunktio, personalisaatiofunktio, kompensatiofunktio ja resursointi-allokointifunktio. (Nieminen 2008, 23.)

5.1 Socialisaatiofunktio

Socialisaatiofunktio eli nuorten liittäminen kulttuurin, yhteiskunnan ja lähiyhteisön jäseneksi on nuorisotyön ensimmäinen yleinen tehtävä. Perinteisesti sillä on tarkoitettu kulttuurissa ja yhteiskunnassa hyväksytyjen arvojen, roolien, käyttäytymistapojen ja toimintamallien siirtämistä uudelle sukupolvelle. Ajan myötä socialisaation sisältö muuttuu ja yhteiskunnassa on erilaisia mielipiteitä sen toivottavasta sisällöstä. Nykyaikaisen näkemyksen mukaan socialisaatiolla on sekä säilyttävä että uudistava luonne. Se ei ole vain sopeuttavaa ja yksisuuntaisesti vanhaa säilyttävää kulttuuriperinnön siirtämistä vaan siihen sisältyy myös nuorten yhteiskuntaan osallistumisen kannalta tärkeiden tietojen, taitojen ja arvojen välittäminen. (Nieminen 2008, 23.)

5.2 Personalisaatiofunktio

Nuorisotyön toisena tehtävänä on ohjata ja tukea nuoren persoonallista kasvua ja kehittymistä omaksi itsekseen eli itsenäiseksi omat tarpeensa ja pyrkimyksensä tuntevaksi yksilöksi. Nuorisotyöltä personalisaatiofunktion toteuttaminen edellyttää nuoren yksilöllisyyden, ainutlaatuisuuden ja omaleimaisuuden tunnistamista, tunnustamista ja tukemista. Nuorisotyö tarjoaa tilaisuuksia inhimilliselle kasvulle ja innostaville oppimiskokemuksille nuoren persoonan vahvistamiseksi. Se kehittää jokaisessa nuoressa olevia henkilökohtaisia mahdollisuuksia. (Nieminen 2008, 24.)

Koska nuorisotyö ei ole ainoa nuoren personalisaatiota ohjaava instituutio, on sen tiedostettava oma erityislaatuisuutensa nuoren persoonallisen kehityksen ohjaamisessa. Personalisaation kannalta nuorisotyön tärkeä ominaispiirre on nuorten vapaaehtoinen mukanaolo, josta seuraa työhön lähtökohtaisesti sisältyvä nuorten tarpeiden kuuleminen ja kunnioittaminen. Socialisaatio- ja personalisaatiofunktioiden toteuttaminen voi johtaa ristiriitaan käytännön työssä. Ristiriita syntyy, jos valtiolta odottaa nuorisotyöltä eurooppalaisen kansalaisuuden, yhteiskunnallisen osallistumisen ja äänestysaktiivisuuden edistämistä, mutta nuorisotyöntekijä näkee nuoren tarvitsevan enemmänkin turvaa, lämpöä, rajoja ja henkilökohtaista elämänhallintaa vahvistavia oppimiskokemuksia. (Nieminen 2008, 24 - 25.)

Perinteisesti nuorisotyössä nuori on ohjattu hänen yksilöllistä taipumustaan tai kiinnostustaan vastaavan harrastuksen pariin. Harrastustoiminnan piirissä nuori voi rakentaa myönteistä minäkuvaa kehittämällä omia taitoja ja itseilmaisua. Nuorisotyön kulttuuri- ja harrastustoiminnassa nuorella on mahdollisuus saada sellaista ohjausta, johon kotien ja koulujen voimavarat, kiinnostus ja taidot eivät riitä. (Nieminen 2008, 25.)

Perustyö nuorisotiloilla toteuttaa nuorisotyön personalisaatiofunktioita. Turvallisen ja tutun nuorisotyöntekijän ohjaamana nuoret voivat kehittää sosiaalisia taitojaan ja persoonansa oman ikäluokkansa vertaisryhmässä. Nuorisotilalla nuoret ovat läsnä vapaaehtoisesti ja ilman suorituspakotteita. Toiminnan lähtökohtana on nuoren aito kuuleminen ja kunnioittaminen.

5.3 Kompensaatiofunktio

Kompensaatiofunktion tehtävänä on nuoren sosiaalisuudessa tai personalisuudessa ilmenevien puutteiden korjaaminen. Nuorisotyöllä ohjataan ja autetaan nuoria, joilla on ongelmia yhteiskuntaan liittymisessä tai omien persoonallisten mahdollisuuksien toteuttamisessa. Kompensaatiofunktion mukaisesti nuorisotyö pyrkii korjaamaan nuoren elämänhallintaan liittyviä ongelmia kohdistamalla toimintaansa heikommassa asemassa oleviin ja erityistä tukea tarvitseviin nuoriin. Nuorisotyössä kompensaatiofunktioita toteutetaan esimerkiksi erityisnuorisotyön tai lastensuojelun ja nuortenhuollon kaltaisilla menetelmillä sekä kohdennetuilla nuorisotyöllä ja projekteilla. (Nieminen 2008, 25.)

Nuorisotaloilla voidaan tarjota matalan kynnyksen toimintaa nuorille, jotka eivät taloudellisista tai muista syistä johtuen pysty osallistumaan tai sitoutumaan harrastuksiin. Nuorisotalolla nuorelta ei vaadita suorituksia, vaan nuorelle tarjotaan ympäristö, jonne hän on tervetullut omana itsenään. Nuorisotalolla saadut osallistumisen ja onnistumisen kokemukset voivat osaltaan auttaa nuorta eteenpäin elämässään.

5.4 Resurssointi- ja allokointifunktio

Nuorisotyön neljäntenä tehtävänä on yhteiskunnan nuorille osoittamiin voimavaroihin (resurssointi) ja niiden suuntaamiseen (allokointi) vaikuttaminen. 1900-luvun alusta alkaen nuorten kasvu- ja elinolosuhteisiin vaikuttaminen on ollut puoluepoliittisten nuorisjärjestöjen ja nuorten etujärjestöjen keskeinen tehtävä. Tavoitteena on ollut nuor-

ten vaikuttaminen itseään koskeviin asioihin oman järjestönsä kautta. Resursointi- ja allokontifunktio on osoitettu nuorisotyön julkishallinnon tehtäväksi 1960-luvulta lähtien ja sitä on pyritty toteuttamaan nuorisopolitiikan avulla. Nuorisopolitiikan tarkoituksena on vaikuttaa nuorten huomioimiseen yhteiskuntapoliittisessa päätöksenteossa sekä resurssien jaossa ja kohdentamisessa eri elämänalueilla, kuten esimerkiksi koulutus, työelämä, toimeentulo, politiikka, asuminen ja terveys. (Nieminen 2008, 26.)

Avoin toiminta nuorisotaloilla - ja tiloilla on riippuvainen yhteiskunnan rahoituksesta ja nuorisotoiminnan arvostuksesta osana kunnan palvelutuotantoa. Huonoina taloudellisina aikoina kunta saattaa hakea nuorisotalotoiminnasta säästöjä esim. aukioloaikoja lyhentämällä tai kävijämääriltään huonoimpia nuorisotiloja sulkemalla.

5.5 Nuorisotyön funktioiden jakautuminen

Nuorisopolitiikan toteuttaminen nuorisotyön järjestelmän kautta on ollut ongelmallista, sillä nuorisotyöllä ei ole ollut todellista päätösvaltaa nuoria koskevissa kysymyksissä kaikilla elämänaloilla. Nuorisotyön ja nuorisopolitiikan järjestelmät voidaan erottaa toisistaan, jolloin resursointi- ja allokontitehtävän toteuttaminen on ensisijaisesti julkishallintoon ja poliittiseen päätöksentekoon kytkeytyvä nuorisopolitiittisen järjestelmän tehtävä. Perusolemukseltaan kasvatuksellinen nuorisotyö toteuttaa sosiaalisuusi-, personalisaatio- ja osin kompensatiofunktioita. (Nieminen 2008, 26.)

Sosiaalisuusi- ja personalisaatiofunktio ovat olleet suomalaisen nuorisotyön perustehtävät. Ne ovat toteutuneet eri muodoissa ja eri tavoin painotettuna nuorisotyön historiassa. 1900-luvun kuluessa kävi ilmi, että monet sosiaalisuusi- ja personalisaatiofunktioita painottaneet nuorisotyön muodot olivat jossain määrin sosiaalisesti valikoivia tavoittaessaan lähinnä hyväosaisia ja aktiivisia nuoria. Valikoivuuden vähentämiseksi nuorisotyössä on toisaalta kehitetty entistä avoimempia toimintamuotoja, kuten nuorisokahvilat, nuorisotalot ja avoin toiminta sekä toisaalta kohdistettu työtä erityisryhmiin ja erityisongelmaisiin nuoriin. Kompensatiofunktion toteuttaminen on mahdollistanut nuorisotyön ammatillistumisen, sillä osa ongelmaisten nuorten kanssa tehtävästä työstä vaatii sellaista ammatillista osaamista ja sitoutumista, jota vapaaehtoistyötekevilla ei aina ole. (Nieminen 2008, 26.)

Nuorisotyöllä, kuten muillakin instituutioilla, voi olla myös tiedostamattomia tai tarikoittamattomia tehtäviä eli piilofunktioita. Suomessa nuorisotyö on historian kuluessa ollut esimerkiksi nuorten sosiaalisen kontrollin väline, jonka avulla nuoria on sopeu-

tettu vallitsevaan yhteiskuntaan, valtajärjestykseen ja aikuisten soveliaina pitämiin käytöstapoihin. Nuorisotyön kontrollifunktio on ollut ajoittain tietoista ja ajoittain tiedostamatonta. Nykyisin nuorisotyön omissa julkilausutuissa tavoitteissa kontrollifunktioon pyrkimistä ei juuri suoraan esiinny, mutta käytännössä nuorten vapaa-ajan valvonta on usein nuorisotyön julkilausumaton tehtävä. Kontrolli nuorisotyön piilofunktiona on ylikansallinen ilmiö. (Nieminen 2008, 26.)

Nuoriso-ohjaaja toteuttaa työssään tahtoen tai tahtomattaan tätä kontrollifunktiota. Saatetaankin sanoa, että perjantai-iltaisina nuorisotalo on syytä pitää auki, mielellään mahdollisimman pitkään, jotta nuoret pysyisivät poissa pahanteosta kaduilta ja oleskelsivat sen sijaan nuoriso-ohjaajan valvovien silmien alla nuorisotalolla.

6 NUORISOTYÖN OPPIMISYMPÄRISTÖT

Nuorisotyön toimintaympäristöt voidaan nähdä oppimisympäristöinä, joissa nuorisotyöntekijät ja vapaaehtoiset ohjaajat innostavat, motivoivat ja auttavat nuoria oppimaan omista kokemuksistaan ja merkityksellisistä asioista. Nuorisotyön oppimisympäristöille on ominaista epämuodollinen luonne, ja siten ne kuuluvat nonformaalin kasvatuksen alueelle. Nuorisotyössä oppiminen voi olla niin elämän mielekkyyden löytämistä turvallisessa ympäristössä kuin tahdin osumista kohdalleen bändikerhon osaavassa ohjauksessa. Nuorisotyön kasvatustoiminnan nonformaalin luonne toteutuu ihmiskeskeisenä nuoren sisäiseen motivaatioon perustuvana toimintana. (Nieminen 2008, 28.)

Nuorisotyön nonformaalin kasvatusta käytäntöön suuntautunutta ja vapaaehtoisuuteen perustuvaa, mutta se on kuitenkin tietoista, tavoitteellista ja ohjattua toimintaa. Näin nuorisotyön piirissä tapahtuva oppiminen eroaa arkipäiväisestä tiedostamattomasti tapahtuvasta satunnaisoppimisesta. (Nieminen 2008, 28.)

Viime vuosina oppimisympäristöjä on käsitelty ja määritelty paljon kasvatustieteellisessä keskustelussa. Kasvatustieteellisessä keskustelussa oppimisympäristön käsite on kuitenkin edelleen kytkeyty lähinnä muodolliseen koulutukseen ja se ei sovellu sellaisenaan sovellettavaksi nuorisotyöhön. Nuorisotyölle oppimisympäristön käsite on hedelmällinen, sillä se vapauttaa oppimisen luokkahuoneiden ahtaista rakenteista, jonne perinteinen koulukeskeinen kasvatustiede on sen rajannut. (Nieminen 2008, 28.)

Nuorisotyön oppimisympäristöksi voidaan jäsentää sellainen nuorisotyön yleisiä tehtäviä toteuttava toimintakokonaisuus, joka sisältää kasvatustavoitteen, oppimisympäristön rakenteelliset tekijät (kohderyhmän, sosiaalimuodon, organisointimuodon ja tilan) sekä pedagogisen menetelmän. Nuorisotyön oppimisympäristö on tavoitteellinen kokonaisuus, joka sisältää ajatukset toiminnan tarkoituksesta ja menettelytavoista sekä ratkaisut käytettävistä rakenteista. Nuorisotyöltä oppimisympäristö edellyttää tavoitetietoisuutta sekä kasvun, kehityksen ja oppimisen riittävää tuntemusta. (Nieminen 2008, 28.)

6.1 Oppimisympäristön kasvatustavoite

Suomalaisen nuorisotyön kansanvaltaiselle luonteelle on ollut ominaista nuorisotyötä tekevien organisaatioiden laaja oikeus asettaa tavoitteensa itse. Suomalaisen nuorisotyön historiassa nuorisotyötä tekevän organisaation toiminta on kielletty vain muutama kerran. Nuorisotyön tavoitteita ovat historian kuluessa määritelleet monet eri kansalaispiirit ja nuorisotyö on kantanut kansan kasvatustajua laaja-alaisesti ja monipuolisesti. Vähitellen myös nuorisotyön ammattilaiset, asiantuntijat ja tutkijat ovat tuoneet omia pyrkimyksiään ja näkemyksiään tavoitekeskusteluihin ja -määritelmiin. (Nieminen 2008, 28 - 29.)

Oppimisympäristöjen kasvatustavoitteet ovat luonteeltaan rajatumia ja toiminnallisempia kuin nuorisotyötä tekevien organisaatioiden yleistavoitteet. Nuorisotyön oppimisympäristöjen ja organisaatioiden suuresta määrästä johtuen kasvatustavoitteet saattavat olla yleisyystasoltaan erilaisia. Kasvatustavoite voi olla luonteeltaan yleinen, esimerkiksi nuorten luovuuden vapauttaminen, luottamuksellisen aikuissuhteen syntyminen tai yhteiskunnallisen osallistumisen lisääminen. Tavoite voi toisaalta olla myös konkreettinen ja taitopainotteinen, kuten karting-auton hallinnan oppiminen tai pienlehden tekeminen taitto-ohjelmalla. (Nieminen 2008, 29.)

6.2 Oppimisympäristön rakenteelliset tekijät

Nuorisotyön oppimisympäristön rakenteellisia tekijöitä on neljä: kohderyhmä, sosiaalimuoto, organisointimuoto ja tila. Seuraavassa määritellään lyhyesti näitä rakenteellisia tekijöitä.

6.2.1 Kohderyhmä

Nuorisotyön oppimisympäristö voidaan suunnata avoimesti kaikille nuorille tai rajatulle nuorisoryhmälle, kuten tietyn järjestön jäsenille. Nuorisotyössä on kehitetty oppimisympäristöjä eri-ikäisille nuorille aina lapsista ja varhaisnuorisosta täysi-ikäisiin nuoriin aikuisiin saakka. Nuorisotyöntekijän tehtävänä on kohdata nuoret tarjoten heidän iälleen, taustalleen ja kokemuksilleen sopivia ja kehitykselleen tarkoituksenmukaisia oppimisympäristöjä. Suhteellisen uusina kohderyhminä Suomessa ovat etniset ryhmät ja maahanmuuttajanuoret. Suvaitsevutta lisäävää monikulttuurista nuorisotyötä voidaan tehdä myös avoimen kohderyhmän parissa. (Nieminen 2008, 29.)

6.2.2 Sosiaalimuoto

Nuorisotyön oppimisympäristöjen sosiaalimuodoilla tarkoitetaan vuorovaikutuskokonaisuuksia, joissa nuoria kohdataan, tuetaan ja ohjataan. Pienryhmä on ollut sekä kansainvälisesti että historiallisesti nuorisotyön tyypillisin sosiaalimuoto. Ryhmän asema nuorisotyön tärkeimpänä sosiaalimuotona on perustunut siihen, että se on nuoruusvuosina ihmiselle luonteenomainen toimintaympäristö. Yksilönohjauksella tai yksilötyöllä ei ole ollut suomalaisessa nuorisotyössä virallisesti yhtä tunnustettua ja tiedostettua asemaa kuin esimerkiksi Saksassa. Arkipäivän nuorisotyössä syntyy runsaasti yksilöllisiä ohjaus- ja vuorovaikutussuhteita ja ne voivat olla nuorille toiminnan merkityksen kannalta ratkaisevia. Yhteisöllinen tai alueellinen sosiaalimuoto, kuten esimerkiksi nuorisotalo, toteutuu oppimisympäristössä, jossa toimitaan pienryhmää laajemman joukon tai tietyllä alueella asuvien nuorten kanssa. (Nieminen 2008, 29 - 30.)

6.2.3 Organisointimuoto

Nuorisotyön oppimisympäristöjen organisointimuodoksi on useita erilaisia vaihtoehtoja. Pysyvämuotoinen oppimisympäristö on jatkuvaluonteista pitkäaikaisen mukanaolon mahdollistavaa toimintaa, joka säilyttää perusmuotonsa ja tarkoituksensa nuorten vaihduttuakin. Monien nuorisojärjestöjen ja nuorisotalojen toimintaan sisältyy pysyviä nuorten kasvua tukevia oppimisympäristöjä (pysyvämuotoinen organisointimuoto). Projektimuotoinen oppimisympäristö on tarkoitettu tiettyä ajankohtaista tarvetta hoitavaksi ja usein myös rajattuun kohderyhmään suuntautuvaksi (projektimuotoinen organisointimuoto). (Nieminen 2008, 30 - 31.)

Nuorisotyön oppimisympäristön luonteeseen vaikuttaa myös se, rakennetaanko ympäristö ammattimaisten nuorisotyöntekijöiden vai vapaaehtoisten toimijoiden varaan (vapaaehtoisperusteinen tai ammattilaisperusteinen organisointimuoto). Nuorisotyöllä on pitkä vapaaehtoistoiminnan ja nuorten vertaisryhmäohjaajien perinne, mutta sen rinnalle on noussut professionaalistunut nuorisotyöntekijöiden ammattikunta. Viime vuosina on korostettu useiden ammattikuntien yhteistyötä, joka edellyttää nuorisotyöntekijältä tietoisuutta omasta tehtävästään, osaamisestaan ja menetelmistään (ammattikuntakeskeinen tai moniammatillinen organisointimuoto). (Nieminen 2008, 30 - 31.)

6.2.4 Tila

Nuorisotyön oppimisympäristöjen tilalla tarkoitetaan sitä fyysistä ympäristöä, jossa toimintaa järjestetään. Esimerkiksi kunnat hallitsevat julkisia ja kansalaisjärjestöt yksityisiä sisä- ja ulkotiloja, jotka ovat oppimisympäristöjen perusresursseja. Tiloissa voidaan vielä erottaa erityisesti nuorille tarkoitettuja tiloja ja kaikille ikäryhmille tarkoitettuja tiloja, joita myös nuoriso käyttää. Nuorisotyössä on kehitelty myös työmuotoja, joissa nuorisotyö menee nuoren luo. Tällaisia työmuotoja ovat esimerkiksi etsivä työ ja nuorisobussi. Luonto on suomalaisessa nuorisotyössä paljon hyödynnetty kokemuksellisen ja elämyksellisen oppimisympäristön tila. Uusimpia nuorisotyön oppimisympäristöjä ovat erilaiset virtuaaliset tilat. (Nieminen 2008, 30 - 31.) Virtuaalisella nuorisotilalla voidaan tarjota myös syrjäseuduilla asuville nuorille tilaisuus käydä nuorisotilalla tapaamassa muita nuoria ja nuoriso-ohjaajia. Virtuaalihahmon suojassa nuorisotilalle voi uskaltautua sellainenkin nuori, joka ei syystä tai toisesta käytä kotikuntansa nuorisotilapalveluja.

6.3 Oppimisympäristön pedagoginen menetelmä

Kolmantena tekijänä nuorisotyön oppimisympäristöön sisältyy pedagoginen menetelmä. Se sisältää ne kasvatustavoitteen saavuttamiseksi noudatettavat käytännön periaatteet, joiden perusteella tarkoituksenmukaiset oppimisympäristön rakenteelliset tekijät valitaan ja joita seuraten oppimistilanteita ohjataan. Pedagoginen menetelmä sisältää käytännön ohjeistuksen siitä, miten työntekijä eri tilanteissa toimii. Menetelmä voi olla luonteeltaan yleinen jättäen tilaa ohjaajan luovuudelle tai etukäteen kirjoitettu ohjeistus käytettävistä toimenpiteistä. (Nieminen 2008, 32.)

Nuorisotyön oppimisympäristöjen vaihtelevuudesta johtuen yhtä ainoaa oikeaa menetelmää ei ole olemassa. Nuorisotyön menetelmiä on toistaiseksi eritelty, jäsennelty ja mallinnettu vain vähän. Nuorisotyön menetelmät eivät ole yhtä selvärajaisia ja johdonmukaisia menettelytapoja kuin esimerkiksi opetuksessa tai terapiatyössä. Menetelmällinen joustavuus ja luovat ratkaisut ovat nuorisotyön vahvuus, mutta niihin kätkeytyy myös vaaroja. Menetelmällinen joustavuus ei saa tarkoittaa väheksyvää suhtautumista tavoite- ja menetelmätietoisuuteen, eivätkä luovat ratkaisut minkä tahansa ”tempukokoelman” hyväksymistä nuorisotyön menetelmäksi. (Nieminen 2008, 32.)

7 LASTEN JA NUORTEN KUULEMINEN JA OSALLISTAMINEN NUORISOTYÖSSÄ

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa linjataan, että jokaisessa kunnassa tulee olla nuorten kuulemis- ja vaikuttamisjärjestelmä vuoden 2010 loppuun mennessä. Nuorten osallisuuden lisääminen on nuorisotyön keskeinen tehtävä. Nuorten osallistamiseksi ja heidän mielipiteidensä kuulemiseksi nuorille pitää järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja politiikkaa koskevien asioiden käsitelyyn. Nuoria on myös kuultava heitä koskevissa asioissa. (NL 8. §.)

Nuorten osallistuminen voidaan toteuttaa monin eri tavoin. Päättäjät voivat tulla nuorten luo vierailemaan esimerkiksi oppilaskunnan hallituksen kokouksessa tai nuorisovaltuuston kokouksessa. Vaihtoehtoisesti nuoret voivat mennä päättäjien luo esimerkiksi lautakunnan kokouksiin tai tavata heitä erityisesti nuorten ja päättäjien vuorovaiikutusta varten järjestetyissä keskustelutilaisuuksissa. Nuorten mielipiteiden huomiointi tuo vastuuta sekä nuorille että aikuisille. Ei riitä, että nuori saapuu paikalle, vaan hänellä on oltava myös valmius oman mielipiteen muodostamiseen ja kyky ilmaista mielipiteensä ääneen. (Gretschel 2008, 244.)

Nuoret ovat kunnan tulevaisuuden tekijöitä ja heidän hyvinvoinnistaan huolehtiminen on kunnan ehto. Nuori on vähemmän kiinnostunut muuttamaan pois kotikunnastaan, jos hänellä on siitä positiivinen käsitys. Kokemukset nuorten elinolojen hoidosta ja omista vaikutusmahdollisuuksista vaikuttavat tyytyväisyyteen. Omaan kotikuntaansa tyytyväinen nuori on mahdollinen paluumuuttaja esimerkiksi muualla suoritettujen opintojen jälkeen. Hyvin tehty nuorisotyö tukee nuoren kiinnittymistä kotikuntaansa.

Nuorisotyö kasvattaa tulevaisuuden päättäjiä ja palvelee tämän hetken nuoria kuntalaisia. Nuorten osallisuuden lisääminen on nuorisotyön keskeinen tehtävä. Osallisuutta

voidaan perustyössä nuorisotiloilla lisätä monin keinoin. Voidaan pyrkiä pois ohjaaja-keskeisyydestä ja ottaa nuoret mukaan toiminnan suunnitteluun. Nuorisotyöntekijä on tällöin mahdollistaja ja alkuunpanija, turvallinen aikuinen, jonka ohjauksessa nuoret voivat harjoitella päätöksentekoa omissa asioissaan. Päävastuu on aikuisella, joka kuitenkin pyrkii jakamaan vastuuta myös nuorille itselleen heidän ikänsä ja kykynsä huomioiden.

Nuorten osallistamisen keinoja nuorisotalotyössä ovat esimerkiksi talotoimikunta ja talokokoukset. Saatuaan vastuuta oman nuorisotilansa toiminnasta nuoret kunnioittavat paremmin yhteisiä sääntöjä, välineitä ja tiloja. Inkeröisten nuorisotalolla talotoimikuntaan kuuluu kymmenen nuorta, viisi kummastakin nuorisotalolla käyvästä ikäryhmästä.

8 KOUVOLAN NUORISOPALVELUT

Kouvolan nuorisopalvelut tarjoavat toimintaa alle 29-vuotiaille lapsille ja nuorille. Nuorisopalvelut tukevat nuorten aktiivista kansalaisuutta, nuorten sosiaalista vahvistamista sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantamista. Toimintaa toteutetaan yhteistyössä paikallisten viranomaisten, nuorten ja nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa. Nuorisopalveluilla on neljä toimintayksikköä: perusnuorisotyö, erityispalvelut, tiedotus ja vaikuttaminen sekä työpajatoiminta. (Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut 2011.)

8.1 Perusnuorisotyö

Perusnuorisotyön palveluja ovat nuorisotalotoiminta, harrastekerhotoiminta, nuorisotilojen ja -alueiden vuokraaminen, leiri-, retki- ja muu lomatoiminta, nuorisotapahtumat, verkkonuorisotyö, nuorisotyö kouluissa sekä kansainvälinen nuorisotoiminta. (Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut 2011). Perusnuorisotyö on nuorisopalvelujen yksiköistä suurin, keväällä 2011 vakinaisia työntekijöitä oli yhteensä 9 ja määräaikaista työntekijöitä 10.

8.1.1 Nuorisotalotoiminta

Kaikille avointa nuorisotalotoimintaa järjestetään kahdelle ikäryhmälle: 3. - 6.-luokkalaisille ja 7.-luokkalaisista 17-vuotiaille kahdella toista nuorisotilalla eri puolilla

Kouvola. Nuorisotaloilla nuoret voivat viettää aikaa kavereiden kanssa, pelata erilaisia pelejä, katsella televisiota, käyttää nettiyhteyttä sekä osallistua ohjattuun toimintaan. Nuorisotaloilla kävijät ostavat viiden euron hintaisen jäsenkortin, joka oikeuttaa toimintaan osallistumiseen syys- ja kevätlukukauden ajan. (Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut 2011.) Nuorisotaloilla noudatetaan Kouvolan nuorisotalojen yhteisiä nettisääntöjä, joissa määritellään kielletyt sivustot ja nuorten suosimien sivustojen ikäraajat. (Kaikkien nuorisotalojen yhteiset nettisäännöt 2010.)

Inkeröiden nuorisotalo on vuonna 1892 rakennettu entinen Mämmälän yläkansakoulu 10 minuutin kävelymatkan päässä Inkeröiden keskustasta osoitteessa Metsäkulmankaari 7. Kansakoulun tilat vapautuivat muuhun käyttöön Mämmälän koulun toiminnan siirryttyä uuteen koulurakennukseen. Sippolan kunnanhallitus päätti kunnostaa rakennuksen nuorisotalotoimintaa varten Raimo Katajiston tehtyä lokakuussa 1969 anomuksen tilojen käyttämisestä nuorisotalotoimintaan. (Sippolan kunnanhallitus 1969.)

Kunnanhallitus hyväksyi keskustelun jälkeen tilojen kunnostamisen nuorisotaloksi siten, että aluksi käyttöön luovutettiin kaksi luokkahuonetta. Kellarikerroksen käsityöluokka päätettiin järjestää voimailutilaksi. (Sippolan kunnanhallituksen kokouspöytäkirja, 1969.) Vuonna 1986 Anjalankosken Moottoriseura r.y. anoi Anjalankosken kaupunginhallitukselta käyttöönsä nuorisotalon pohjakerroksen tiloja, jotka olivat vailla käyttöä voimailijoiden saatua uudet tilat Inkeröiden uimahallilta. Anomus hyväksyttiin ja tilat kunnostettiin talkootyöllä kaupungin teknisen osaston valvonnassa. (Anjalankosken kaupunki 1986.)

Nuorisotalossa tehtiin laaja peruskorjaus vuonna 1985 valtiolta saadun 95 000 markan avustuksen turvin. Nykyisin nuorisotalotoiminnan käytössä on tilaa noin 300 neliötä, jotka jakautuvat pelisalin, keittiön, seurusteluhuoneen, kerhohuoneen, eteisen ja varaston kesken. Huoneet ovat korkeita ja valoisia. Eri vuosikymmenien remonttien jäljiltä nuorisotalo on nykyisellään hieman nukkavieru, mutta viihtyisä. Kalustus on lahjoituksena saatua tai yli 20 vuotta sitten hankittua. Välineet, kuten tietokoneet ja pelikoneet, ovat enimmäkseen ajanmukaisia.

Talossa on nuorisotilojen lisäksi tilat kahdelle nuorisoyhtyeelle keskellä taloa, yksityishenkilölle vuokrattu asunto toisessa päädyssä sekä Anjalankosken moottoriseuralle vuokratut kerhotilat rakennuksen pohjakerroksessa.

Nuorisotalon läheisyydessä noin kolmen kilometrin säteellä on kolme ala-asteen koulua, yläaste ja lukio. Inkeröisten taajamassa on noin 5330 asukasta. Kouvolan kaupungin nuorisopalvelujen palveluverkkoselvityksen mukaan kolmen kilometrin säteellä nuorisotalosta asuu noin 500 10 - 17-vuotiasta nuorta. Kouvolan kaupungin palveluverkkoselvityksen mukaan Inkeröisten nuorisotalon alueella asuu tulevaisuudessakin riittävästi potentiaalisia nuorisotalolla kävijöitä. (Soininkallio 2011.)

Kouvolan perusnuorisotyö järjestää tiloissa avointa nuorisotalotoimintaa tiistaisin ja torstaisin kahdelle ikäryhmälle, 3. - 6.-luokkalaisille klo 14.00 - 16.30 ja 7.-luokkalaisista 17-vuotiaille klo 17.00 - 20.00. Lisäksi kerran kuukaudessa nuorisotalo on avoinna 7.-luokkalaisista 17-vuotiaille klo 18.00 - 23.00. Avomien perjantaiden tarkoituksena on tarjota alueen nuorille päihteetön ajanviettopaikka, jäsenkorttia ei tarvita.

Nuorisotalon tiloja käyttävät säännöllisesti kerran viikossa myös Mannerheimin lastensuojeluliiton perhekerho, sosiaalityö sekä lasten voimisteluryhmä. Satunnaisempi tilojen käyttäjä on esimerkiksi Inkeröisten yhteiskoulu. Näiden lisäksi nuorisotaloa vuokraavat yksityishenkilöt esimerkiksi lasten syntymäpäiväjuhliä varten.

Nuorisotalolla työskentelee kaksi nuorisohjaajaa, joista toinen on läheisellä Inkeröisten yhteiskoululla koulun nuorisohjaajana. Lisäksi 3. - 6.-luokkalaisten toimintaa ohjaa Myllykosken Pallon liikunnanohjaaja kahden tunnin ajan torstaisin. Nuorisotalolla työskentelee ajoittain myös ulkomaalainen vapaaehtoistyöntekijä.

8.1.2 Harrastekerhotoiminta

Harrastekerhoja ovat kerran viikossa Lehdokin nuorisotalossa kokoontuvat askartelukerho 3. - 6.-luokkalaisille ja käsityökerho 10 - 17-vuotiaille. Näiden lisäksi Kuusaan nuorisotiloissa on kolme eritasoista ryhmää keramiikkatöiden harrastajille. Kukin ryhmä kokoontuu kerran viikossa. Näiden ryhmien lisäksi järjestetään kaksi kuukautta kestäviä keramiikkakursseja. (Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut 2011.)

8.1.3 Verkkonuorisotyö

Kouvolassa verkkonuorisotyötä tekee kuusi nuorisohjaajaa osa-aikaisesti, osana omaa työnkuvaansa. Verkkonuorisotyö on valtakunnallista Helsingin nuorisosiain-

keskuksen koordinoimaa Netari-toimintaa. Verkkonuorisotyön tarkoituksena on saada nuorisotyöllinen kontakti netissä aikaansa viettäviin nuoriin. Toiminnan koordinoimista vastaa Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tuella. Syksyllä 2010 mukana toiminnassa oli nuorisoohjaajia 30 eri kunnasta. Netari.fi-hanke järjestää verkkokeskusteluja neljässä nuorten suosimassa verkkoyhteisössä: Habbo Hotelissa, IRC-galleriassa, Facebookissa ja Demi.fi:ssä. Näissä verkkoyhteisöissä nuoret voivat keskustella toisten nuorten ja nuorisotyöntekijöiden kanssa. Tavattavissa on myös terveydenhoitaja, poliisi, sosiaalityöntekijä ja mielen hyvinvointiin erikoistunut sairaanhoitaja. Näiden lisäksi hanke tekee YLE:n kanssa Netari-TV-ohjelmaa. (Netari.fi-hanke 2010.)

8.1.4 Nuorisotyö koulussa

Koulunuorisotyötä tehdään seitsemässä yläkoulussa eri puolilla Kouvolaa. Nuorisoohjaaja työskentelee koulussa 8 - 16 tuntia viikossa, muuna työaikana nämä nuorisoohjaajat työskentelevät koulunsa lähialueen nuorisotalolla. Koulun nuorisoohjaaja on helposti lähestyttävä lisääkuinen, johon on helppo ottaa kontaktia kouluympäristössä. (Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut 2010.) Koululla nuorisoohjaaja tulee tutuksi nuorille, jolloin kynnys osallistua nuorisotalon toimintaan on matalampi.

8.2 Erityispalvelut

Ehkäisevän päihde- ja nuorisotyön yksikkö Motiimi tuottaa kohdennettuja erityispalveluja lapsille, nuorille ja heidän sosiaalisille verkostoilleen pyrkien vahvistamaan yksilöllistä kykyä kasvaa ja kehittyä. Erilaiset yksilön ja ryhmän tarpeista käsin räätälöidysti toteutettavat yksilö- ja ryhmätyömuodot korostuvat Motiimin palveluissa. Motiimin toimitilat sijaitsevat Kouvolan keskustassa osoitteessa Hallituskatu 11. (Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut 2011.)

8.3 Tiedotus ja vaikuttaminen

Nuorten tieto- ja neuvontapisteet ja nettisivusto www.majakat.fi tarjoavat maksuttomia tieto- ja neuvontapalveluja nuorille. Päätoimipiste Majakka sijaitsee Kouvolan keskustassa kauppakeskus Hansan 2. kerroksessa. (Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut 2011.)

8.4 OTE Nuorten työpajat

Nuorten työpajatoiminnassa korostetaan työssä oppimista, elämänhallintataitoja ja sosiaalista vahvistamista. Perustehtävänä on tukea ja vahvistaa nuoren kokonaisvaltaista kasvua. OTE Nuorten työpajoihin kuuluvat Spiraali Myllykoskella, Sinko Koriolla ja Tikki Kouvolassa. Työpajoilla valmistetaan tuotteita myyntiin pajojen omiin myymälöihin ja suoritetaan erilaisia palvelutehtäviä. Työpajoille hakeudutaan Kouvolan seudun työ- ja elinkeinotoimiston tai etsivän nuorisotyön kautta. Työpajoilla työskentelevät nuoret ovat 17 - 28-vuotiaita. Nuorten työpajatoimintaan kuuluvat myös etsivä nuorisotyö ja OTE Ammattiin, KIINNI Elämään -hanke. (OTE nuorten työpajat.)

9 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA

9.1 Nuorisotyön auditointi- ja itsearviointimalli

Tulos- ja laatumittareiden käyttäminen on yksi tapa seurata nuorisotalotoiminnan laatua, sisältöä ja kehitystä. Yksi tällainen laadun seurannan ja kehittymisen väline on nuorisotyön auditointi- ja itsearviointimalli, jota ollaan ottamassa avuksi myös Kouvolan perusnuorisopalveluiden kehittämiseen. Sanalla *audit* on alun perin tarkoitettu tilintarkastusta, mutta nykyisin sitä käytetään kuvaamaan toiminnan arviointia ja erityisesti laadunvarmistusjärjestelmien arviointia. (Opetusministeriö 2007, 66.) Auditoinneissa verrataan toteutettuja toimintatapoja yleensä suhteessa ennalta määriteltyihin standardeihin, kuten laatukäsikirjoihin. Kyse on objektiivisesta arvioinnista sen havaitsemiseksi, onko kohteelle asetetut vaatimukset täytetty. (Hovi, Luukkonen, Mäkelä, Pakka, Taponen & Westman 2009, 21.)

Nuorisotilojen kävijämääriä ja aukiolotunteja on laskettu vuosikymmenien ajan ja määrällisiä mittareita on kehitetty. Yhtenä tarkoituksena on ollut kuvata nuorisotyön merkitystä tai vaikutusta. Viimeisimpiä kehittämishankkeita on ollut Kaupunkimaisen nuorisotyön verkoston, Kanuunan, päätös ottaa käyttöön yhteiset toimintaa kuvaavat mittarit vuoden 2009 alusta alkaen (Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto 2011). Uusissa mittareissa luvut kuvaavat paitsi määrää mutta kertovat myös laadullisten tavoitteiden toteutumisesta. (Hovi ym. 2009, 5.)

Nuorisotyössä tarvitaan monipuolisia työn arvioinnin ja kehittämisen välineitä. Yksi malli tai menetelmä ei riitä kuvaamaan toimintojen määrää ja laatua, henkilöstön

osaamisen vaatimuksia, menetelmien tarkoituksenmukaisuutta sekä työn vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Nuorisotyön sisältöä tai prosesseja arvioivia mittareita ei ole vielä laajalti käytössä. Tätä puutetta korjaamaan on kehitetty pääkaupunkiseudun nuorisotoimien yhteistyönä luotu nuorisotyön auditointi- ja itsearviointimalli. Malli on yksi arvioinnin työkaluista, jonka erityispiirteenä on pureutuminen nuorisotyön keskeisiin prosesseihin ja toimintamuotoihin, kuten avoimet nuorten illat, tavoitteelliset pienryhmät ja leirit. (Hovi ym. 2009, 5.)

Mallin kehittäminen aloitettiin avoimet nuorten illat -toiminnasta. Avoimet nuorten illat -toiminta mielletään kunnallisen nuorisotyön perustehtäväksi, kulmakiveksi, joka kuitenkin saattaa jäädä liian vähälle huomiolle. Sitä kehitetään kuten muutakin nuorisotyötä, mutta toimintaan kohdistetaan harvemmin suuria taloudellisia panostuksia vaativia erityisprojekteja. (Hovi ym. 2009, 11.) Avoimilla nuorten illoilla tarkoitetaan tässä nuorisotiloilla tehtävää nuorisotyötä, johon nuoret voivat osallistua vapaasti. (Hovi ym. 2009, 18).

Nuorisotyön auditointi - ja itsearviointimalli on työkalu, jonka keskeisiä näkökulmia ovat nuorisotyön kasvatukselliset tavoitteet ja nuorisotyön käytännön laatu. Kriteerien ja tasokuvausten avulla luodaan yhteinen ymmärrys laadukkaan toiminnan sisällöstä. Kriteeristöissä nuorisotyötä tarkastellaan kolmesta eri näkökulmasta, eli käytössä on kolme arviointialuetta: työyhteisön toiminta, nuorten toiminta ja resurssit. Arviointialueisiin on luotu yhteensä 37 kriteeriä. Jokaisen osa-alueen laatu määritellään arvioinnissa neljän tasokuvauksen (erinomainen, hyvä, tyydyttävä ja heikko) avulla. (Hovi ym. 2009, 16.)

Avoimet nuorten illat -toiminnan auditointitapahtuma koostuu neljästä osa-alueesta. Se alkaa valmistautumisella ennen auditointitilannetta, jota seuraa itse auditointikäynti ja sen kirjallinen raportointi. Lopuksi työyhteisölle annetaan palaute. Auditoinnin suorittavat auditointikoulutuksen käyneet, ulkopuoliset nuorisotyöntekijät. Esimerkiksi helsinkiläisestä ja espoolaisesta nuoriso-ohjaajasta muodostettu työpari tekee auditoinnin Vantaalla. (Hovi ym. 2009, 24.) Itse auditointitilanne on kestoltaan nuorisotalon avoimissa nuorten illoissa noin kaksi tuntia. Kokemukset auditoinneista ovat osoittaneet, että yli kahden tunnin vierailu ei tuota oleellista lisäinformaatiota. Rajattu aika myös auttaa auditoijaa säilyttämään roolinsa havainnoijana, ei osallistumassa toimintaan tai ohjaukseen. (Hovi ym. 2009, 27.)

Nuorten aktiivisuus ja osallistuminen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen on historiallisesti nuorisotyön ydintä. Auditointi- ja itsearviointimallin tarkoituksena on kehittää nuorisotyön laatua kuntien palveluna. Nuorisolain mukaisesti nuoria on kuultava nuorisotyössä ja sen kehittämisessä. Nuorten mukaan ottaminen auditointeihin korostaa ajatusta, että nuoret itse ovat mukana toiminnan suunnittelussa ja sen toteuttamisessa. Nuoret eivät ole toiminnan kohde, vaan he ovat itse aktiivisia toimijoita ja sisällön tuottajia. (Hovi ym. 2009, 61 - 62).

Auditointi toteutetaan avoimissa nuorten illoissa nuorisotilan vanhemmalle kävijäryhmälle. Kouvolan nuorisotaloilla auditoinnit aloitetaan keväällä 2011. Auditointia voisi jatkossa kokemuksen kartuttua käyttää myös 3. - 6.-luokkalaisten toiminnan kehittämiseksi enemmän nuorten toiveita vastaavaksi.

9.2 Helsingin kyselytutkimus

Keväällä 2008 tehtiin helsinkiläisille nuorille laaja kysely nuorisoasiainkeskuksen palvelujen käytöstä ja toimintaan kohdistuvista odotuksista. Tiedonkeruu toteutettiin opetusviraston kanssa ja kyselyyn vastasi 666 nuorta 11 koulusta. Asiakaskuva 2008 - raportin tulokset otettiin heti käyttöön vuoden 2009 toimintaa suunniteltaessa. Kyselyn tuloksista selviää, että nuorisoasiainkeskuksen toimintaan osallistuvien nuorten määrä vaihtelee huomattavasti alueittain. Noin 45 prosenttia nuorista tuntee viraston toimintaa, ja heidän käsityksensä nuorisoasiainkeskuksesta on muita myönteisempi. Nuorisoasiainkeskus on nuorten mielikuvissa pitkäjännitteinen ja vakaa toimija, mutta sitä ei koeta edelläkävijänä. Toiminnoista eniten nuoria kiinnostivat elokuvat, musiikki, liikunta, tietokoneet, peli-illat ja kokkikerhot. (Nuorisoasiainkeskuksen toimintakertomus 2008, 9.)

YLE:n artikkelin mukaan peruskoulujen 3. - 6.-luokkalaisille tehdyn kyselyn tulokset ovat tylyä luettavaa. Helsinkiläiset nuoret ovat pettyneitä vapaa-ajan toimintansa laatuun ja ohjaajien innottomuuteen. He haluavat itse vaikuttaa toiminnan sisältöön. Nuorten mielestä toiminta ei kehity, tarjonta on liian usein samanlaista eikä nuoria kuunnella. Toimintaan kaivataan myös enemmän valinnanmahdollisuuksia; toisille nuorille sopii ohjattu, tuloksellinen harrastaminen kun taas toiset haluavat rennompaa otetta. (Lapset ja nuoret toivovat vapaa-ajantoiminnan laadun parantamista 2010.)

Nuorten arvioiden mukaan vapaa-ajan toiminnan ohjaajien joukossa on hyviä ja kannustavia aikuisia, mutta monet ohjaajat eivät jaksakaan itse innostua tai innostaa muita. Tulokset asettavat haasteita Helsingin kaupungille, sillä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaan jokaiselle pitäisi löytyä jokin harrastus. Kaupungin tietokeskuksen projektitutkija Elina Stenvallin mukaan tavoitetta on vaikea saavuttaa, mikäli nuoria ei oteta mukaan suunnitteluun. ”Pitäisi kehittää sekä uutta että vanhaa toimintaa lasten ehdoilla, eikä tarjota yhtä ja samaa. Kun kuunnellaan nuoria, niin he sitoutuvat ja sitä kautta kerho- ja harrastustoimintaan saadaan myös osallistujia.” (Lapset ja nuoret toivovat vapaa-ajantoiminnan laadun parantamista 2010.)

Helsingissä on pohdittu pitkään sitä, palveleeko nuorten tarpeita paremmin suuri monitoimitalo keskikaupungilla vai paikallinen nuorisotalo, jossa on hyvä oleilla. Stenvallin mukaan kyselyn jälkeen on selvää, että molemmat ovat tarpeen. Alakouluikäisille on tärkeää, että lähellä kotia on ohjattua toimintaa. (Lapset ja nuoret toivovat vapaa-ajantoiminnan laadun parantamista 2010.)

Nuorten toimintakeskus Hapessa vanhoista toimintamalleista pyritään määrätietoisesti eroon, vaikka itse vaikuttamisen ja itse tekemisen kulttuuri ei synny helposti. Koulutettu ja kokenut nuorisotyöntekijä voi kokea ammattitaitonsa sivuuttamiseksi sen, että nuoret eivät enää haluakaan tulla valmiiseen pöytään. Hapen ”Tulkaa ja tehkää” toimintalinja voi olla vaikea omaksua monelle tietyllä tavalla toimimaan tottuneelle aikuiselle. Hapessa aktiiviset nuoret päättävät omista asioistaan toimintojen kokouksissa. Niissä myös valitaan vaihtuva edustus talon hallitukseen, jossa yhdessä nuorisohjaajien kanssa päätetään tulevat tapahtumat, säännöt ja hankinnat. (Lapset ja nuoret toivovat vapaa-ajantoiminnan laadun parantamista 2010.)

9.3 Kouvolan nuorisokysely

Kouvolan nuorisokysely toteutettiin www-kyselynä lokakuussa 2009. Kohderyhmänä olivat 13 - 18-vuotiaat nuoret. Kyselyyn vastasivat peruskoulujen yläasteilta 8. ja 9. vuosiluokkien oppilaat sekä 2. asteen oppilaitoksista 2. vuosikurssin opiskelijat eri puolilla Kouvola. Lisäksi pyrittiin saamaan OTE Nuorten työpajoilta mahdollisimman suuri vastaajien joukko. Kyselyyn vastasi 1313 nuorta. Tutkimuksen pyrkimyksenä oli vastata Kouvolan kuntaliitoksen jälkeisessä tilanteessa syntyneeseen tietotarpeeseen. Kouvolan nuorisokyselyssä keskityttiin palvelujen ja elinolojen arviointiin, ja

toisaalta selvitettiin nuorten näkemyksiä tulevaisuudesta ja muista heille tärkeistä asioista. (Kouvolan nuorisokysely 2009.)

Kouvolan nuorisokysely oli osa Nupit Kaakkoon! -hankkeen tietopohjan rakentamista. Nupit Kaakkoon! -hanke 2007 - 2010 oli Kotkan kaupungin nuorisotoimen hallinnoima seudullinen nuorisotyön kehittämishanke, jota Etelä-Suomen lääninhallitus ja Opetusministeriö tukivat. Hankkeessa oli mukana valtaosa Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan kunnista. (Nupit Kaakkoon! -hanke 2010.)

Kyselyssä selvitettiin nuorten käyttämiä nuorisotyön palveluja ja niiden käytön määrää. Nuorisotaloon liittyen kysyttiin eri asioiden tärkeyttä ja tyytyväisyyttä. Kouvolan peruskoululaisille tärkeimpiä nuorisotyön palveluista ovat liikunta- ja muut toimintatapahtumat sekä nuorisotalot tai -kahvilat. Tyytyväisimpiä nuoret olivat leiritoimintaan, liikunta- ja toimintatapahtumiin sekä retkiin ja matkoihin. Vähiten tärkeinä palveluina pidettiin katupartiointia, monikulttuurista nuorisotyötä sekä taide- ja kulttuuri-toimintaa. Opiskelijoille nuorisotyön palveluista tärkeimpiä olivat liikunta- ja toimintatapahtumat sekä musiikkitapahtumat ja diskot. Tyytyväisimpiä opiskelijat olivat leiritoimintaan, retkiin ja matkoihin. (Kouvolan nuorisokysely 2009.)

Vastanneista peruskoululaisista noin 12 prosenttia ja opiskelijoista noin 22 prosenttia ei ole käynyt nuorisotalolla viimeisen 12 kuukauden aikana. Tärkeimpiä asioita nuorisotalolla sekä peruskoululaisten että opiskelijoiden mielestä ovat toisten nuorten tapaaminen ja mielekäs tekeminen. Vähiten tärkeänä pidetään keskustelemista nuorisotyöntekijän kanssa sekä päihitteettömyyttä ja savuttomuutta. Tyytyväisimpiä ollaan muiden nuorten tapaamiseen sekä hyvään ja turvalliseen ilmapiiriin. Tyytymättömiä ollaan mielekkään tekemisen puuttumiseen. (Kouvolan nuorisokysely 2009.)

9.4 Nuorisobarometri

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta on julkaissut suomalaisten nuorten arvoja ja asenteita selvittävää Nuorisobarometriä vuodesta 1994 lähtien. Vuodesta 2004 lähtien julkaisu on tehty yhteistyössä Nuorisotutkimusverkoston kanssa. Nuorisobarometrin tehtävä on havainnoida muutoksia nuorten arvo- ja asenneilmapiirissä. Vuodesta 2004 lähtien nuorisobarometri on seurantatyön ohella keskittynyt johonkin ajankohtaiseen tai muuten tärkeään teemaan. (Myllyniemi 2008,6.)

Vuoden 2008 teemana oli nuorten suhde kuntaan ja paikalliseen vaikuttamiseen. Mitä kuuluu? Nuorisobarometri 2008 keskittyy kuulemisen, kuuntelemisen ja kuulumisen kysymyksiin kunnissa. Barometriä varten haastateltiin 1933 15 - 29-vuotiasta nuorta. (Myllyniemi 2008, 6.)

Äkilliset muutokset nuorten arvoissa ja asenteissa ovat harvinaisia. Tällä vuosikymmenellä ei esimerkiksi ole juuri tapahtunut muutoksia kysyttäessä nuorilta erilaisten asioiden tärkeyttä heidän elämässään. Edelleen tärkeintä on perheen ja muiden läheisten kanssa vietetty aika. Seuraavaksi arvostetuinta on ystävien ja kavereiden kanssa vietetty aika. Suurimmat muutokset nuorten arvostuksissa on havaittavissa yhteiskunnallisesti arvostetun ja hyvän aseman saavuttamisen eteen ponnistelun tärkeydessä. Vuonna 2000 sitä piti erittäin tärkeänä joka kymmenes, mutta nyt tätä mieltä on jo joka viides. (Myllyniemi 2008, 6.)

Yhä useampi nuori pitää tärkeänä aktiivista toimintaa yhteiskunnallisissa järjestöissä. Myös nuorten osallistumisaktiivisuus oman asuinalueen suunnitteluun ja palveluihin vaikuttamiseen on kasvusuunnassa. Nuoret ottavat entistä enemmän yhteyttä virkamiehiin, allekirjoittavat vetoamuksia sekä osallistuvat puoluetoimintaan ja asukasyhdistystoimintaan. Todennäköisesti osaan näistä muutoksista on vaikuttanut internetin yleistymisen ja kehittyminen uudeksi vaikuttamisen keinoksi. (Myllyniemi 2008, 6.)

Vuoden 2008 nuorisobarometrissä selvitettiin myös nuorten kokemuksia asuinkuntansa asioihin vaikuttamisesta. Tulokset osoittivat, että vain harva vastaajista kokee voivensa aidosti vaikuttaa asuinkuntansa asioihin. Nuorten kokemukset asuinkuntansa päättäjien suhtautumisesta nuoriin eivät myöskään ole hyviä, sillä vain joka kuudes arvioi päättäjien pitävän nuoria vakavasti otettavina vaikuttajina kaikissa tai lähes kaikissa asioissa. Joka kymmenes oli sitä mieltä, ettei nuoria vaikuttajina oteta tosissaan missään asiassa. (Myllyniemi 2008, 7-8.)

Nuorisobarometrissä nuorella tarkoitetaan 15 - 29-vuotiaita suomalaisia. Vastaajat jaetaan kolmeen ikäluokkaan: 15 - 19-vuotiaisiin, 20 - 24-vuotiaisiin ja 25 - 29-vuotiaisiin. (Myllyniemi 2008, 12.) Mielipiteitä kunnan nuorisotyöstä kysyttiin ainoastaan alle 20-vuotiailta vastaajilta, sillä nuorisotyön asiakkaiden keskimääräinen ikä on selvästi Nuorisobarometrin vastaajia alhaisempi. Tyytyväisimpiä nuoret olivat retkiin, leireihin ja tapahtumiin, työntekijöihin ja nuorisotiloihin. (Myllyniemi 2008, 8.)

10 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

10.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esille Inkeröiden nuorisotalon 3. - 6.-luokkalaisten kävijöiden mielipiteitä, näkemyksiä ja kokemuksia nuorisotalosta, sen toiminnasta sekä nuorten osallistumisesta toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Tarkoitus on kehittää toimintaa vastaamaan enemmän nuorten toiveita ja tarpeita sekä selvittää, miten nuoret kokevat tullessa kuulluksi toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen liittyvissä asioissa.

Tutkimusongelmat ovat:

- Millaisia odotuksia nuoret kohdistavat nuorisotaloon ja sen toimintaan?
- Saavatko nuoret äänensä kuuluviin toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen liittyvissä asioissa?

10.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmän valintaan vaikuttaa se, millaista tietoa etsitään, keneltä ja mistä. Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimusmenetelmässä lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Tutkimuksessa kohdetta pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja aineisto kootaan luonnollisissa, todellisissa tilanteissa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyrkimyksenä on löytää tai paljastaa tosiasioita, ei testata jotakin tiettyä väittämää. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.) Tutkimuksessani pyrin saamaan tietoa asioista, joita on vaikea mitata määrällisesti. Tärkeät asiat nousevat esiin tutkimukseen osallistuvien vastauksista. Tutkijana en päättä etukäteen, mitkä ovat tutkimuksen kannalta tärkeimpiä kysymyksiä.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tavoitteena tutkimuskohteen ymmärtäminen ja tapauksia käsitellä ainutlaatuisina, joten tutkimuksen tuloksia ei voi tässäkään tutkimuksessa yleistää koskemaan kaikkia nuorisotalon 3. - 6.-luokkalaisten toimintaan osallistuvia nuoria. Aineistosta ei tehdä päätelmiä yleistettävyyttä ajatellen, mutta tutkimalla yksityistä tapausta riittävän tarkasti saadaan näkyviin, mikä tutkittavissa asi-

oissa on merkittävää ja mikä toistuu usein tarkasteltaessa samoja asioita yleisemmällä tasolla. (Hirsjärvi ym. 2009, 181 - 182.)

Kvalitatiivisen aineiston keräämisessä käytetään saturaation käsitettä, jolla tarkoitetaan aineiston riittävyttä. Tutkija voi aloittaa esimerkiksi haastattelut päättämättä etukäteen, kuinka monta tapausta hän tutkii. Aineisto on riittävä, kun samat asiat alkavat kertaautua, saturaatio on tapahtunut ja tietojen kerääminen voidaan lopettaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 182.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on hyvä käyttää menetelmää, jossa tutkittavien oma ääni tulee kuuluviin. Haastattelussa ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Haastattelussa aineiston keruuta voidaan säädellä joustavasti tilanteen mukaan ja haastateltavia myötäillen. Aiheiden järjestystä voidaan muuttaa ja vastausten tulkintaan on enemmän mahdollisuuksia kuin esimerkiksi postikyselyssä. (Hirsjärvi ym. 2009, 204 - 206.)

Haastattelun heikkoutena saattaa olla haastateltavan taipumus antaa sosiaalisesti suostavia vastauksia. Haastattelu on myös konteksti- ja tilannesidonnaista; haastateltavat saattavat puhua haastattelutilanteessa eri tavalla kuin jossakin toisessa tilanteessa. Tutkimuksen tuloksia yleistettäessä tämä huomioidaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 206 - 207.)

Aineiston tutkimukseen keräsin puolistrukturoiduilla teemahaastattelututkimusmenetelmällä. Yksityiskohtaisten kysymysten sijaan teemahaastattelu etenee keskeisten teemojen varassa. Tämä tuo haastateltavan äänen kuuluviin ja vapauttaa pääosin haastattelun tutkijan näkökulmasta. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä siksi, että haastattelun aihepiirit ovat kaikille samat. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47 - 48.)

Nuoruuteen kuuluu etäännyminen aikuisten maailmasta. Nuoret eivät välttämättä halua, että heidän asioitaan kysellään. Haastattelun onnistumiseksi nuoret on motivoitava vastaamaan. Nuoria haastateltaessa on tärkeää välittää heille tunne siitä, että heistä ja heidän mielipiteistään ollaan todella kiinnostuneita. Nuoret saattavat olla erityisen herkkiä sille, että haastattelu edustaa vanhempia, koulua tai muita instituutioita, joita vastaan he kapinoivat. Tämä korostuu erityisesti, jos haastattelut tehdään kouluissa tai

kouluaiikana. Haastattelu saattaa silloin olla vain tapa päästä pois tunneilta ja vastaaminen on lyhyttä ja ylimalkaista. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 132.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotoksen menetelmää käyttäen. (Hirsjärvi ym. 2009, 161.) Kohde-ryhmänä tässä tutkimuksessa ovat 3. - 6.-luokkalaisten nuorisotalotoimintaan aktiivisesti osallistuvat nuoret.

10.3 Haastattelujen suunnittelu ja toteuttaminen

Tutkimuskysymysten avulla selvitän, mitä nuoret odottavat nuorisotalotoiminnalta ja kokevatko he tullessa kuulluksi nuorisotalon toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen liittyvissä asioissa. Haastattelujen tueksi laadin kuusi teema-alueita, joihin kuhunkin laadin muistin tueksi kysymyksiä. Haastateltavat keräsin ns. lumipallo-otantaa käyttäen. Tässä menetelmässä tutkija etsii ensin muutamia avainhenkilöitä, jotka ovat hyvin mukana siinä toiminnassa, jota ollaan tutkimassa. Kun ensimmäiset avainhenkilöt on haastateltu, heitä pyydetään ehdottamaan muita henkilöitä, joiden haastatteleminen saattaisi täydentää jo saatua tietoa. Tämä ryhmä antaa jälleen uusien haastateltavien nimiä ja menetelmää voidaan jatkaa kunnes enää ei tule uusia nimiä esille. Silloin voi luottaa siihen, että haastateltaviksi saatiin juuri tutkimusongelman kannalta keskeiset henkilöt. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 59 - 60.)

Pyysin puhelimitse luvat haastatteluihin vapaaehtoisesti haastateltaviksi ilmoittautuneiden nuorten huoltajilta. Haastattelut sovimme pidettäväksi nuorisotalolla nuorten koulun loputtua ja ennen toiminnan alkua, joten rauhallinen ja häiriötön paikka haastatteluille oli turvattu. Kerralla haastateltavien määrän päätin rajata kahteen nuoreen, koska olen haastattelijana kokematon ja suurempaa nuorten määrä kerralla olisi saattanut olla vaikea hallita ja myös haastattelujen puhtaaksi kirjoittaminen olisi saattanut olla vaikeaa. Haastateltaville nuorille kerroin tekeväni sosionomin koulutukseen kuuluvaa opinnäytetyötä. Ennalta arvioin yhden haastattelun kestävän noin 45 minuuttia.

Teemoja haastatteluissa oli kuusi: nuorisotalon aukioloajat, kaverisuhteet, toiminta, tilat ja välineet, ohjaajat sekä säännöt. Teemat nousivat viitekehyksen teoriaosuudesta ja työssäni nuorisotalolla tärkeiksi kokemistani toiminnan onnistumiseen vaikuttavista tekijöistä. Kuhunkin teemaan tein valmiita kysymyksiä, joiden avulla keskustelua voi viedä eteenpäin niin kauan kuin haastateltavien mielenkiinto asiassa säilyy.

Haastattelin ensin kuusi nuorisotalolla säännöllisesti käyvää kuudesluokkalaista poikaa kahden pojan ryhmissä. Pojat tulivat haastatteluun kahdestaan hyvin tuntemansa ja itse valitsemansa kaverin kanssa kahdella koulujen joululomaa edeltävällä viikolla joulukuussa 2010. Kaikki haastateltavat pojat ovat käyneet nuorisotalolla vähintään kaksi vuotta. Haastateltavien hankkiminen lumipallo-otannalla toi ensin haastateltaviksi vain samanikäisiä poikia. Näiden nuorisotalolla pitkään käyneiden ja edelleen säännöllisesti käyvien poikien mielipiteet ovat arvokkaita, niiden avulla ymmärretään, mikä toiminnassa vetoaa juuri tämänikäisiin poikiin. Saadakseni tutkimukseeni mukaan myös tyttöjen ja nuorempien poikien mielipiteitä kyselin uusia haastateltaviksi halukkaita.

Uusien haastateltavien saaminen oli melko hankalaa. Nuoret, jotka eivät kuulu vakioikäijöihin, käyvät nuorisotalolla vain satunnaisesti ja heitä on vaikea motivoida haastateltaviksi. Kolme kolmasluokkalaista säännöllisesti nuorisotalolla käyvää tyttöä kuitenkin ilmoittautui haastateltaviksi. Yhteisen ajan löytäminen haastatteluille oli poikien kohdalla suhteellisen helppoa. Tyttöjen haastattelun aikaa piti suunnitella enemmän, sillä yksi tytöistä käy aina kotona ennen nuorisotalolle tuloaan, eikä ehdi paikalle ennen toiminnan alkua. Lopulta yhteinen aika löytyi ja haastattelin tyttöjä tammikuussa 2011. Sovittuun haastatteluun heistä saapui kuitenkin vain kaksi. Tyttöjen haastattelun tein nuorisotalon yhteydessä olevassa bänditilassa, koska toinen tytöistä pääsi koulusta vasta kahdelta toiminnan jo alettua. Haastattelun suorittaminen ilman häiriöitä olisi ollut mahdotonta nuorisotilojen puolella.

Mielestäni nuoret uskalsivat ilmaista vapaasti mielipiteensä tutun haastattelijan kysymyksiin ja keskustelu kulki luontevasti. Itse koin hieman kiusalliseksi ohjaajia koskevat kysymykset, mutta nuorilla ei ollut vaikeuksia vastata niihin. Mietin etukäteen, onko eettisesti oikein asettaa nuoret kiusalliseen tilanteeseen kysymällä mielipiteitä ohjaajista, koska työskentelen itse haastateltavien nuorten ohjaajana. Haastateltavinani kävi kahdeksan nuorta, mikä on 25 prosenttia nuokkarikortin ostaneista 32 nuoresta. Haastatteluteemat ja apukysymykset ovat liitteessä 1 tekstiosuuden jälkeen.

Haastattelut tallensin nauhurilla ja litteroimalla eli kirjoittamalla nauhoitettu materiaali sanasta sanaan. Puhtaaksikirjoitus voidaan tehdä koko haastattelusta tai valikoiden, esimerkiksi tema-alueittain. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 140.) Ennalta arvioimani 45 minuutin sijasta haastattelut kestivätkin vain 28 - 35 minuuttia, mutta niiden purkami-

seen meni aikaa useita tunteja, paljon kauemmin kuin olin arvioinut. Purkaminen oli välillä hankalaa, koska nuoret innostuivat puhumaan yhtä aikaa, vaihtoivat aihetta tai puhuivat liian hiljaisella äänellä. Nuorten kommenttien saaminen oikein kirjoitettuun muotoon oli haasteellista, sillä nuoret lyhentelivät paljon sanoja ja käyttivät välillä minulle outoja puhekielen sanoja ja sanontoja. Koko aineiston puhtaaksikirjoittamisesta oli kuitenkin hyötyä, sillä aineiston analyysivaiheessa teksti oli jo hyvinkin tuttua. Tärkeimpinä pitämiäni kommentteja lainaan suoraan sana sanalta, jotta oma tulkintani ei muokkaa viestin sisältöä. Haastateltavat olen merkinnyt tekstiin tunnuksilla T1 ja T2 (tytöt) sekä P1, P2, P3, P4, P5 ja P6 (pojat).

Ennen analysoimista aineisto tulee lukea kokonaisuutena useaan kertaan. Luemme saadaksemme ymmärrystä analyysin tekoon. Aineistoa lukiessa alkaa yleensä syntyä ajatuksia tai mielenkiintoisia kysymyksiä. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 143.) Teema-haastatteluilla saadun aineiston analyysitavaksi valitsin teemoittelun. Jäsensin saamani aineiston kuuden eri teeman alle. Kunkin teeman alle keräsin kaikkien haastateltujen kommentit kyseistä teemasta, näin aineistosta jäi pois kaikki tutkimukseen kuulumaton tieto. Lopuksi etsin kommentteista yhteneväisiä ja eriäviä vastauksia, joiden perusteella kirjasin tutkimuksen tulokset.

11 TULOKSET

11.1 Aukioloajat

Nuorisotalon aukioloajat ja aukiolopäivät sopivat kaikille haastateltaville pojille ja toiselle tytöistä hyvin:

P1: ”Mie tuun aina suoraan tänne. Mut joskus tiistaina kun mie pääsen kaheltatoista koulusta niin saatan käyä kotona.”

T1: ”On ne mun mielestä ihan hyviä. Mä käyn silleen yleensä kun mä pääsen. Mulla on torstaisin jääkiekkoharkat ja joskus saattaa tiistaisin olla jotain.”

T2: On se mun mielestäkin ihan sopiva. Mä käyn yleensä tiistaisin kun on kyyti. Mul on torstaisin palokunta.”

Nuorisotalon aukiolopäivinä tiistaisin ja torstaisin koulu loppui heiltä kaikilta joko yhdeltä tai kahdelta. Neljä pojista ja yksi tytöistä kävi nuorisotalolla kumpanakin päivänä. Nuorisotalon aukiolon kanssa samaan aikaan osuvat harrastukset, kuten palokunta ja jääkiekko, rajoittivat yhden pojista ja toisen tytöistä käymistä nuorisotalolla. Haastateltavat asuivat lähellä koulua ja nuorisotaloa, pisin matka nuorisotalolle oli neljä kilometriä.

Kaikki haastatellut kuudesluokkalaiset kertoivat aikovansa jatkaa nuorisotalolla käymistä ensi syksynä ylä-asteelle siirryttyään. Myös kolmasluokkalaiset kertoivat jatkavansa nuorisotalolla käymistä syksyllä 2011.

11.2 Kaverisuhteet nuorisotalolla

Haastatellut nuoret kävivät nuorisotalolla kavereidensa kanssa. Kukaan haastatteluista nuorista ei tullut nuorisotalolle ensimmäisellä käyntikerralla yksin ilman tuttua kaveria. Myöhemmin muiden kävijöiden tultua tutuksi nuorisotalolle uskallettiin tulla myös ilman omaa kaveria. Nuorisotalolla solmittiin myös uusia kaverisuhteita eri kouluja käyvien kanssa. Tämä on hyödyksi myöhemmin yhteiselle ylä-asteelle siirryttäessä. Nuorisotalolla harjoiteltiin kaverisuhteiden luomista ja ryhmässä toimimista, mikä tukee omalta osaltaan nuorten sosiaalista kehitystä.

Pojat kertoivat tulevansa hyvin toimeen kaikkien kävijöiden kanssa, mutta tytöt kertoivat kuudesluokkalaisten poikien joskus kiusaavan heitä esimerkiksi häiritsemällä lautapeliä pelaamista:

T1: ”Isompien kutosten kanssa en oo kovin hyvin tullu toimeen. No jotkut koko ajan sanoo mulle et haa-haa ja sit ne haluaa et mä jahtaan niitä. Sit ne niinku kiusaa aina ja nimittelee. Meiän luokan pojat haukkuu mua opossuiks nuokkarilla ja koulussa.”

T2: Niin en mäkään tule kovin hyvin. Jos pelaa vaikka jotain lautapeliä, niin ne tulee siihen keskeyttämään.”

3. - 6.-luokkalaisten toimintaan osallistuvien nuorten ikäero on melko suuri, mikä on hyvä huomioida toiminnassa. Eri-ikäisten kävijöiden toiveet ja tarpeet voivat olla hyvinkin erilaisia. Monet kuudesluokkalaiset ovat jo esimurrosiässä, kun taas pienet

kolmasluokkalaiset vielä leikkivät ja askartelevat mielellään. Ohjaajien on tärkeää pitää huolta siitä, että kaiken ikäiset kävijät tuntevat olonsa turvalliseksi ja kotoiseksi nuorisotalolla. Nuorisotalotoiminta toteuttaa positiivisella tavalla nuorisotyön kontrollifunktiota tarjoamalla valvotun ja turvallisen ympäristön nuorten vapaa-ajan viettoon. Kiusaamisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi ohjaajien on oltava erityisen tarkkana. Hyvän yhteishengen luominen nuorisotalolle on tärkeää. Vanhimpia kävijöitä voisi ottaa vertaisohjaajiksi, jotka omalta osaltaan huolehtisivat uusien ja nuorempien kävijöiden tervetulleeksi toivottamisesta ja viihtymisestä sekä toiminnan perinteiden siirtämisestä heille.

11.3 Toiminta nuorisotalolla

Pojat kertoivat yleensä pelaavansa tietokonepelejä tai viettävänsä aikaa kavereiden kanssa nuorisotalolla ollessaan. Myös liikunnanohjaajan järjestämiin peleihin ja leikkeihin he osallistuivat mielellään. Tytöt pelasivat konsolipelejä ja lautapelejä ja osallistuivat mielellään leipomiseen. Nuoret kertoivat ajan vietosta seuraavasti:

P3: *”No leikitään salissa ja ollaan tietokoneella. Ihan perus. Salissa jatketaan niitä samoja pelejä mitä on pelattu sen kaa. Eli jotain superpoltista ja sellasta.*

P2: *”Enne me katottiin videoita mut nyt ei enää kun ei saa mennä youtubeen.”*

T1: *”Pelaillaan pleikkaripelejä.”*

T2: *”Noo, lautapelejä ja leivotaan. Ei kauheen usein olla tietsikalla.”*

Nykyiseen ohjattuun toimintaan oltiin tyytyväisiä. Sen lisäksi nuoret toivoivat erilaisen kisojen ottamista mukaan nuorisotalon viikko-ohjelmaan. Tämän toiveen tulkitsin heijastavan nuorten toivetta tehdä jotakin kivaa yhdessä muiden nuorten ja ohjaajien kanssa:

P1: *”Muistatko, kun meillä oli niitä kisoja aina joskus sillein välillä. Siel kun oli aina niiku joku leikki ja sit siitä sai palkinnon kuka on voittaja.*

Esmerkiks superpolttis kuka voittaa saa vaikka tikkarin. Se on viikkokisa kerran viikossa.”

Kisat eivät vaadi sitoutumista tai erityistä taidokkuutta, niihin voivat kaikki osallistua ja erityyppisten kisojen pitäminen suo jokaiselle mahdollisuuden onnistumisen kokemuksiin. Nuoret voi myös ottaa mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan kisoja yhdessä ohjaajien kanssa. Lopuksi voi tuloksena olla nuorten mieleistä heidän itsensä suunnittelemaa ja toteuttamaa toimintaa ohjaajan toimiessa mahdollistajana.

Toiminnan suunnitteluun osallistumisen nuoret tulkitsivat lähinnä vierailevan ohjaajan liikuntatuokioiden sisältöön vaikuttamisena. P3 ja P1 kommentoivat toiminnan suunnitteluun osallistumista seuraavasti:

P3: ”Salissa me saadaan päättää itse mitä pelataan. Jos sanoo vaan Jannille niin varmaan ens kerralla yleensä.”

P1: No kyllähän siihen voi vaikuttaa kysymällä, että voitasko pelata sitä ja sitä. Tai sit voipi kysyä, että voiaako joku päivä leipoo jotakin pipariä.”

Nuoret eivät ole riittävän tietoisia vaikutusmahdollisuuksistaan nuorisotalolla eikä nuorten ääni tule riittävästi kuuluville. Kolme haastatelluista nuorista kuului talotoimikuntaan, jossa nuorten ääntä kuullaan säännöllisesti. Talotoimikuntaan kuuluvat nuoret kertoivat saaneensa äänensä kuuluviin toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen liittyvissä asioissa, mutta talotoimikuntaan kuulumattomilla nuorilla ei ollut samaa kuulluksi tulemisen kokemusta. Jatkossa nuoret pitää ottaa aktiivisemmin mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Osallistumisen mahdollisuudesta pitää myös kertoa enemmän ja säännöllisesti, jotta eri aikaan toimintaan mukaan tulevat nuoret ovat siitä tietoisia. Tytöt kommentoivat näin kysyttäessä toiminnan suunnitteluun osallistumisesta:

T1: ”Ei me varmaan kauheest olla (osallistuttu)”.

T2: ”Ei. Ei ole kysytty (mielipidettä).”

Toiminnan kehittämistä koskevaan kysymykseen nuoret eivät suoraan osanneet vastata. Nuoret eivät välttämättä tiedä, mitä kaikkea nuorisotalolla voisi tehdä. Ohjaajatkin voivat helposti jumiutua toistamaan samoja toimintoja vuodesta toiseen eikä vaihtoehtoista tai uutta tekemistä suunnitella.

Nuoret toivoivat joitakin vierailijoita ja ohjelmaa nuorisotalolle. Palvelukoirayhdistystä, poliisia ja palokuntaa toivottiin esittelemään toimintaansa. Myös taikatemppujen opetusta, kaupunkisotaa, joukkuepelejä, ensiapukoulutusta ja paloharjoitusta toivottiin. Seuraavassa nuorten toiveita:

P1: *”Paloharjoituksia, koska täällä ei oo ollu kertaakaan ainakaan minun aikana. Paloharjoitusta poistumiseen. Jos täällä sattuu tulipalo vaikka keittiössä ja se leviää eteiseen, niin miten poistut?”*

T2: *”Ehkä jotain joukkuepelejä ja kaupunkisotaa. Ehkä vähän useemmin vois leipoo, joskus vois tehdä sellasii pikkupizzoi. Ja sellast pientä askartelua. Ei multa kyllä tule kauheest mitään ideoita.”*

11.4 Tilat ja välineet

Nuoret olivat yllättävän tyytyväisiä tiloihin ja välineisiin. Odotin ennakolta saavani pitkän listan hankittavista tai uusittavista välineistä, huonekaluista jne., mutta nuoret olivatkin tyytyväisiä nykyiseen varustukseen. Lahjoituksena saatujen vanhojen sohvien ”kokoontumisajot” eivät näytä häiritsevän nuoria, tärkeämpää on sohvien riittävä määrä ja mukavuus. Vain joitakin yksittäisiä tietokone- ja lautapelejä sekä moottori- pyöriin erikoistuneita lehtiä toivottiin nuorisotalolle. Yhtenäisen ulkoasun puuttuminen häiritsee lähinnä ohjaajia, muut asiat olivat nuorille maalipintojen kuluneisuutta ja kalusteiden eriparisuutta merkityksellisempiä.

11.5 Ohjaajat nuorisotalolla

Nuoret olivat tyytyväisiä ohjaajiin ja heidän toimintaansa. Hyvän ohjaajan ominaisuuksista nuoret kertoivat seuraavasti:

P3: *”No ei komenna paljoo, kattoo, ettei kukaan tee mitään väärää, mut ei mulle mitään muuta tuu mieleen.”*

P1: *”Ohjaaja on ystävällinen ja kiltti.”*

P2: *”Vastaa kaikkiin kysymyksiin eikä jää miettimään.”*

P4: *”Auttaa jos tarvii apua jossakin asiassa.”*

T2: *”Mun mielestä on semmoinen, joka niinku valvoo ja ei anna tehdä asioita jotka ei oo kovin turvallisia tai hauskoja muitten mielestä.”*

Kysyttäessä pitäisikö ohjaajan olla mies vai nainen, nuori vai vanha, kaikki haastatellut nuoret vastasivat, ettei sukupuolella tai iällä ole väliä. Nuorten mielestä ohjaajan lämmin ja ymmärtävä suhtautuminen nuoriin oli tärkeämpää kuin hänen muut henkilökohtaiset ominaisuutensa. Nuorisohjaaja voi olla tärkeä kodin ja koulun ulkopuolinen aikuiskontakti ja aikuisen malli nuorelle.

11.6 Nuorisotalon säännöt

Nuoret olivat hyväksyneet ja omaksuneet nuorisotalon säännöt pääsääntöisesti hyvin ja sääntöjen merkitys ymmärretään:

P2: *”No ettei satu ketään, me ollaan nuokkarin vastuulla jos menee vaikka sormi poikki. Tääl ei saa painia tai mitenkään koskee toiseen. Tylsää.”*

P1: *”Säännöt on siksi, että niitä noudatetaan. Että ois järjestystä, ettei tääl oo yhtäkkiä sellain apinalauma.”*

T2: *”Mun mielestä ne on aika hyvät silleen, että ei saa haukkua eikä kiusata.”*

Kaikki haastatellut pojat kertoivat olevansa erittäin tyytymättömiä nuorisotalon internetin käyttöä rajoittaviin sääntöihin. Tytöt eivät maininneet näitä nettisääntöjä lainkaan.

P3 kommentoi nettisääntöjä seuraavasti:

P3: ”Jotkut säännöt on sellasii, et ne ei oo minusta hyviä. Se ei oo hyvä, kun ei saa mennä ees You Tubeen.”

Pojat olivat erittäin tyytymättömiä myös energiajuomien käyttökieltoon nuorisotalolla sekä talotoimikunnan ylläpitämän kioskin toiminnan lopettamiseen.

12 POHDINTA

Haastattelujen tulokset saivat minut ohjaajana kiinnostumaan toiminnan kehittämistä monipuolisemmaksi ja myös enemmän tyttöjä kiinnostavaksi. On syytä pohtia, miksi toiminta ei houkuttele nykyistä enempää tyttöjä. Onko toiminta nykyisessä muodossaan tahattomasti enemmän pojille kuin tytöille suunnattua?

Jatkossa tytöt pitää huomioida toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa nykyistä paremmin. Kävijöiksi toivotaan sekä tyttöjä että poikia, joten molempia sukupuolia kiinnostavan yhteisen tai erikseen tytöille tai pojille suunnatun toiminnan tarjoaminen on tärkeää. On tärkeää tarjota tilaa ja toimintamahdollisuuksia myös tytöille, vaikka heitä olisi jatkossakin poikia vähemmän. Myös nuoret itse ovat huomanneet toiminnan houkuttelevan enemmän poikia kuin tyttöjä, mutta eivät pidä sitä ongelmana, vaan kertovat tytöillä olevan enemmän harrastuksia ja paljon muutakin tekemistä.

Ohjaajien on tärkeää pysyä ajan tasalla, jotta voi tarjota laadukasta ja nuoria kiinnostavaa toimintaa. Voi esimerkiksi pohtia, onko jo nuorisotalojen toiminnan alkuvuosilta tuttu pingiksen ja biljardin peluu edelleen nuoria kiinnostavaa tekemistä. Säännöllinen nuorten mielipiteiden kuuleminen on otettava tavaksi. Ei riitä, että talotoimikunnan kokouksissa muutamat aktiiviset nuoret edustavat koko kävijäkuntaa, lisäksi on hyvä aloittaa myös kaikille kävijöille avoimien talokokouksien pitäminen. Nuoria voi kuulla myös epävirallisemmin pyytämällä silloin tällöin kaikki paikalla olijat kokoon keskustelemaan toiminnasta ja toiveista.

Erityisesti pojat ovat tyytyväisiä liikunnanohjaajan käynteihin, vaikka käytössä oleva tila rajoittaa pelien ja leikkien valintaa. Inkeröisten nuorisotalon sali on liian pieni esimerkiksi sählyn kunnolliselle pelaamiselle ja jo kymmenen nuoren ryhmällä on vaikeuksia mahtua liikkumaan salissa turvallisesti. Jatkossa on syytä jakaa ryhmä kah-tia, jos paikalla on yli kymmenen nuorta tai hyödyntää nuorisotalon piha-alueita. Ajoittain meno salissa on etenkin uusille kävijöille ja tytöille liiankin rajua, kävijöiden

koko- ja ikäero näkyy selvimmin liikuntatuokioiden aikana. Toiminnallisuutta kuitenkin odotetaan ja liikunnanohjaajan käynnit toivottavasti jatkuvat tulevaisuudessakin. Yhdessä suunnittelemalla ja riskitilanteet ehkäisemällä liikunnallisesta toiminnasta saadaan kaikille sopivaa.

Osalla nuorisotalolla käyvistä nuorista ei ole säännöllisiä harrastuksia. Nämä nuoret tulevatkin nuorisotalolle, koska heillä ei ole muuta tekemistä. Harrastukset ovat voineet muuttua liian vaativiksi tai kalliiksi, eivätkä kaikki nuoret ole valmiita sitoutumaan säännöllisiin harrastuksiin. Nuorisotalo tarjoaa järkevää tekemistä kadulla maileksimisen sijaan ja samalla nuoret ovat ohjaajan valvonnassa. Nuorisotalon laadukas toiminta voi toteuttaa nuorisotyön sosiaalisaatio-, personalisaatio-, kompensatio- ja kontrollifunktioita.

Nuorisotalolle voi vakiintua tietty kävijäjoukko, joka ikään kuin omistaa nuorisotalon. Tämä voi vaikeuttaa uusien kävijöiden nuorisotalolle tulemistä ja toimintaan kiinnittymistä. Ohjaajien on osattava huomioida erityisesti uudet ja nuorimmat nuorisotalolla kävijät, jotta he tuntuivat olonsa turvalliseksi ja tervetulleiksi. Uusien ja eri-ikäisten kävijöiden saaminen mukaan toimintaan luo jatkuvuutta eikä äkillistä pudotusta kävijämäärissä pääse tapahtumaan tietyn suuren kaverijoukon siirtyessä vanhempien ikäluokkien toimintaan tai muuten jäädessä pois toiminnasta.

Haastattelujen jälkeen selvitin nuokkarikortin ostaneiden 32 nuoren ikä- ja sukupuoli-jakauman. Nykyisten kävijöiden ikä- ja sukupuolijakauman tuntemisesta on hyötyä tulevaa toimintaa suunnitellessa. Nuorisotalolla tällä hetkellä käyvien 3. - 6.-luokkalaisten aktiivisin kävijäjoukko siirtyy seuraavan toimintakauden alkaessa yläasteikäisistä 17-vuotiaille tarkoitettuun toimintaan ja nuorempien kävijämäärä on vaarassa laskea. Tähän on hyvä osata varautua hyvissä ajoin ja suunnitella syksyn toiminnan mainostusta uusien kävijöiden hankkimiseksi ja entisten pitämiseksi edelleen toiminnassa mukana.

Jatkossa on syytä pyrkiä saamaan nuoret enemmän mukaan nuorisotalon toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kaikki haastatellut nuoret eivät kokeneet, että olisivat saaneet olla vaikuttamassa näihin asioihin. Nuorille täytyy uskaltaa antaa vastuuta toiminnasta, ohjaajat tekevät liian helposti asioita nuorten puolesta ja näin nuoret passiivituvat odottamaan valmista ohjelmaa. Nuorten aktiivinen osallistuminen toiminnan suunnitteluun lisää vähitellen heidän vastuutaan nuorisotalon toiminnasta ja antaa

samalla onnistumisen ja osallisuuden kokemuksia. Nuoria on kuultava heitä koskevis-
sa asioissa. (NL 8. §.) Nuorten osallisuuden lisääminen on nuorisotyön keskeinen
tehtävä. Nuorten osallistamista voidaan toteuttaa nuorisotalolla monin eri keinoin.
Nuorten mielipiteiden kuulemiselle herkistyminen on tärkeää, sillä heitä kuulemalla
nuorisotalotoiminnasta voidaan tehdä mielekkäämpää ja monipuolisempaa.

Oletin ennen haastatteluja ohjaajien iällä ja sukupuolella olevan nuorten mielestä
enemmän merkitystä. Etenkin poikien odotin toivovan miespuolista ohjaajaa. Ohjaaji-
en muiden ominaisuuksien korostaminen sukupuolta ja ikää tärkeämpinä tuli yllätyk-
senä.

Nuoret olivat tyytymättömiä joihinkin asioihin, joista on tehty yhteinen kaikkia nuori-
sotaloja koskeva päätös, ja joihin ohjaajat eivät siten voi vaikuttaa. Energiajuomien
käyttö Kouvolan kaupungin nuorisotaloilla kiellettiin nuoriso-ohjaajien yhteisellä pää-
töksellä tammikuun 2011 alussa. Syynä tähän oli runsaan energiajuomien käytön nuo-
rissa aiheuttama levottomuus ja energiajuomien tarpeettomuus yleensä.

Talotoimikuntien ylläpitämien kioskien toiminta lopetettiin kaikilla nuorisotaloilla ke-
vään 2010 aikana. Syytä oli useita, joista tärkeimpinä kasvatukselliset tekijät, paikallis-
ten yrittäjien kanssa kilpaileminen, kirjanpidolliset epäselvyydet ja kioskin vaatima
ohjaajien työaika. Kioskin ylläpitäminen opetti nuorille vastuullisuutta, mutta samalla
epäterveellisten makeisten ja perunalastujen myyminen oli vastoin terveellisten elä-
mäntapojen opettamispyrkimystä. Kioski vei tukkukäynteineen, nuorten opastuksi-
neen ja valvontoineen paljon ohjaajien työaika. Käteiskassojen pitäminen nuorisota-
loilla ilman virallista kirjanpitoa ja kertyneen voiton tilittämistä kaupungin kassaan ei
ole luvallista, joten kioskitoiminnan lopettamiseen oli useita painavia syitä. Inkerois-
ten nuorisotalolla on edelleen virvoitusjuoma-automaatti, jonka täyttämisestä ja huol-
lostaa vastaa yksityinen yritys.

Hienojen tilojen ja uudenaikaisimpien välineiden sijasta nuoret arvostavat kavereiden
tapaamista ja yhdessä vietettyä aikaa. Nuoret kokevat nuorisotalon tärkeäksi kokoon-
tumis- ja kavereiden tapaamispaikaksi. Vertaisryhmillä on nuoren kehitykselle tärkeä
merkitys ja ne ovat nuorelle voimavara. Nuori tarvitsee ryhmän jäsenyyttä kehittyäk-
seen ja irrottautua vanhemmistaan. Nuoret hakeutuvat toistensa seuraan ja ha-
luavat olla rauhassa vanhempiensa kontrolloiman alueen ulkopuolella. Nuorisotalo

vastaa näihin tarpeisiin tarjoamalla mahdollisuuden omaehtoiselle tekemiselle ja kaverien tapaamiselle turvallisessa ja valvotussa ympäristössä.

3. - 6.-luokkalaisten toiminnalle pitäisi mielestäni keksiä parempi ja myyvämpi nimitys. Entisen Anjalankosken kaupungin nuorisotoimessa 3. - 6.-luokkalaisten toimintaa kutsuttiin mininuokkariksi. Nimitystä ehdotettiin otettavaksi käyttöön myös uudessa Kouvolassa, mutta osa nuoriso-ohjaajista koki sen nuoria halventavana ja aliarvioivana. Uudesta nimityksestä voisi järjestää nuorille kilpailun esimerkiksi syksyllä toiminnan alkaessa.

Tutkimuksen myötä esiin nousi monia käyttökelpoisia ideoita oman työn ja nuorisotalotoiminnan kehittämiseksi. Sen avulla sain ajankohtaista tietoa ja mielipiteitä suoraan nuorilta. Tutkimustulokset siis vastasivat tutkimusongelmiin. Mitään erityisen suurta tai uutta ei tutkimuksen tuloksena kuitenkaan tullut esiin. Tähän vaikutti varmasti se, että haastateltavat nuoret olivat nuorisotalon vakiokävijöitä ja näin jo jossakin määrin valmiiksi tyytyväisiä toimintaan. Satunnaisilta kävijöiltä olisi voinut saada enemmän kritiikkiä, uusia näkökulmia ja kehittämiskohteita.

Tämä tutkimus on toistettavissa ja hyödynnettävissä uudestaan. Mahdollisessa uudessa tutkimuksessa haastateltaviksi on hyvä saada myös nuorisotalon satunnaisia kävijöitä. Kävijöiden haastatteleminen voisi ottaa tavaksi esimerkiksi syyslukukauden loppupuolella tai heti kevätlukukauden alkaessa, jotta nuorten mielipiteet ehtivät vielä vaikuttaa meneillään olevaan toimintaan. Haastattelujen pohjana olevaa kysymyslomaketta voisi muokata niin, että haastattelujen sijaan nuoret täyttäisivätkin kyselylomakkeen. Haastatteluja voisi tehdä myös muilla nuorisotaloilla.

LÄHTEET

Anjalankosken kaupunginhallituksen kokouspöytäkirja 24.8.1986. Inkeröisten nuorisotalon kellarikerroksen kunnostaminen ja luovuttaminen Anjalankosken moottoriseuran käyttöön. 395 §.

Gretschel, A. 2008. Vastavoiman hahmo - nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. 2. muuttumaton painos. Helsinki: Hakapaino Oy, 244.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H., 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Hovi, M., Luukkonen, T., Mäkelä, P., Pakka, V., Taponen, H. & Westman, M. 2009. Nuorisotyön arviointi. Käsikirja nuorisotyön prosessien auditointiin ja itsearviointiin. Art-Print Oy.

Jarasto, P. & Sinervo, N. 1998. Elämää varten, Kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kaikkien nuokkareiden yhteiset nettisäännöt 2010. Saatavissa:

<http://www.kouvola.fi/palvelut/nuoriso/perusnuorisotyö/p.html>. [viitattu 16.3.2011].

Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto 2011. Saatavissa:

<http://www.nuorisokanuuna.fi/index.php?sisalto=43>. [viitattu 16.3.2011].

Kouvolan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2010 - 2012. Saatavissa:

http://www.kouvola.fi/material/attachments/intranet/perusturva/hankkeet/projektit/newfolder_9/5nbRyIvgw/Suunnitelmateksti_160210.pdf. [viitattu 6.2.2011].

Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut. Esite. 2010.

Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut. Esite. 2011.

Kouvolan nuorisokysely. Saatavissa:

<http://www.kouvola.fi/material/attachments/5ny5O2uVY/5mj0XAeQr/Raportti.pdf>.

[viitattu 16.3.2011].

Kylmäkoski, M. 2008. Vastavoiman hahmo - nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. 2. muuttumaton painos. Helsinki: Hakapaino Oy, 394 - 395.

Lapset ja nuoret toivovat vapaa-ajantoiminnan laadun parantamista 2010. Helsingin kaupungin internetsivut. Päivitetty 30.4.2010. Saatavissa:

<http://www.hel.fi/hki/Helsinki/fi/Uutiset/Uutisarkisto?id=3076&office=helsinki&lang=fi&ownJsp=2&period=04/2010> [viitattu 9.1.2011].

Myllyniemi, S. 2008. Mitä kuuluu? Nuorisobarometri 2008. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 88. Nuorisoasiain neuvottelukunta, julkaisuja 39. Helsinki: Yliopistopaino Oy.

Netari.fi -hanke. Netari.fi-hankkeen internetsivut. Saatavissa:

<http://netari.fi/web/guest/netari.fi-hanke1>. [viitattu 27.12.2010].

Nieminen, J. 2008. Vastavoiman hahmo - nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. 2. muuttumaton painos. Helsinki: Hakapaino Oy, 22 - 40.

Nuorisoasiainkeskuksen toimintakertomus 2008. Helsingin kaupungin internetsivut. Saatavissa:

http://www.hel.fi/wps/portal/Nuorisoasiainkeskus/Artikkeli?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/nk/fi/Viraston+esittely/Julkaisuja/Toimintakertomus+2008/Toiminta+lahtee+nuorista. [viitattu 28.12.2010].

Nuorisolaki 72/2006.

Nuorisopalvelut. Kouvolan kaupungin internetsivut. Saatavissa:
<http://www.kouvola.fi/palvelut/nuoriso.html>. [viitattu 6.2.2011].

Nuorten tieto- ja neuvontapiste Majakka. Saatavissa:
<http://www.majakat.fi/index/majakat.html>. [viitattu 27.12.2010].

Nupit Kaakkoon -hanke 2007 - 2010. Nupit Kaakkoon -hankkeen internetsivut. Saatavissa: http://www.kotka.fi/alltypes.asp?menu_id=1474&menupath=512,596,1474.
[viitattu 16.3.2011].

OTE Nuorten työpajat. OTE Nuorten työpajat internetsivut. Saatavissa:
<http://www.otenuortentyopajat.fi>. [viitattu 27.12.2010].

Sippolan kunnanhallituksen kokouspöytäkirja 9.10.1969. Mämmälän ent. yläkoulun koulutilojen käyttö nuorisotilana. 1139 §.

Soininkallio, T. Sähköpostitiedoksianto 15.2.2011. Kouvolan kaupunki: Hyvinvointipalvelut.

Verkkonuorisotyö. Kouvolan kaupungin internetsivut. Saatavissa:
<http://www.kouvola.fi/palvelut/nuoriso/perusnuorisotyo/verkkonuorisoty.html>. [viitattu 28.12.2010].

3. - 6.-LUOKKALAISTEN RYHMÄHAASTATTELU INKEROISTEN NUORISOTALOLLA**Haastatteluteemat ja apukysymykset****1. Nuorisotalon aukiolo**

- A. Kuinka usein käyt nuokkarilla:
  - tiistaina ja torstaina
  - tiistaina ja torstaina
  - satunnaisesti
- B. Ovatko nykyiset aukioloajat ja päivät sinulle sopivia?
- C. Kuinka kauan olet käynyt nuokkarilla?
- D. Mistä sait kuulla nuokkarista?

2. Kaverisuhteet

- A. Kävätkö kaverisi nuokkarilla?
- B. Miten tulet toimeen muiden nuokkarilla kävijöiden kanssa?
- C. Miten mainostaisit nuokkarin toimintaa ikätovereillesi?
- D. Aiotko jatkaa nuokkarilla käymistä yläasteelle siirryttyäsi?

3. Toiminta

- A. Mitä yleensä teet nuokkarilla?
- B. Mitä muuta haluaisit tehdä nuokkarilla?
- C. Onko nuokkarilla mielestäsi riittävästi ohjattua toimintaa?
- D. Oletko tyytyväinen nuokkarin nykyiseen ohjattuun toimintaan?
- E. Millaista ohjattua toimintaa toivoisit?
- F. Mitä haluaisit muuttaa nuokkarilla? Miksi?
- G. Miten kehittäisit nuokkarin toimintaa?
- H. Oletko saanut osallistua toiminnan suunnitteluun nuokkarilla?
- I. Oletko saanut oman mielipiteesi kuuluville nuokkarilla?
- J. Minkä numeron antaisit nuokkarin toiminnasta asteikolla 4 - 10?

4. Tilat ja välineet

- A. Oletko tyytyväinen nuokkarin tiloihin?
- B. Oletko tyytyväinen nuokkarin välineisiin?
- C. Mitä uutta haluaisit hankkia?

5. Nuokkarin säännöt

- A. Mitä mieltä olet nuokkarin säännöistä?

6. Ohjaajat

- A. Mitä mieltä olet ohjaajista?
- B. Oletko tyytyväinen ohjaajien toimintaan?
- C. Millainen on hyvä ohjaaja?